

Międzynarodowa konferencja naukowa

Bibliotheca nostra

Książnice towarzystw naukowych, stowarzyszeń, zgromadzeń, muzeów i archiwów

zorganizowana z okazji
Roku Jubileuszowego 170-lecia Biblioteki

19–20 listopada 2026

Biblioteka Naukowa PAU i PAN
w Krakowie

PROGRAM | ABSTRAKTY

Organizatorzy | Organisers
Polska Akademia Umiejętności
Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie

Partnerzy Roku Jubileuszowego | Jubilee Year Partners
Wodociągi Miasta Krakowa – kampania „W Krakowie dobra woda prosto z kranu"
PHU BESKID PLUS sp.j. Tyrna, Cybuch

Partnerzy konferencji | Conference Partners
Miasto Kraków
Archiwa Państwowe – Archiwum Narodowe w Krakowie
Zamek Królewski na Wawelu
Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie
Biblioteka Prowincji OO.Bernardynów

Komitet naukowy | Scientific committee
dr Vasyl Fershtej (Dyrektor Generalny Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki Ukrainy im. Wasyla Stefanyka)
dr Agnieszka Fluda-Krokos (Dyrektorka Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie)
dr hab. Filip Kaczmarek, prof. UEP (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Prezes Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk)
prof. dr hab. n. med. Dagmara Mirowska-Guzel (Warszawski Uniwersytet Medyczny, Prezeska Towarzystwa Naukowego Warszawskiego)
dr Sigitas Narbutas (Dyrektor Biblioteki im. Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk)
mgr Aleksandra Siuciak (Kierowniczka Biblioteki Muzeum Zamkowego w Malborku)
mgr Michal Sliacky (Dyrektor Biblioteki Głównej Słowackiej Akademii Nauk)
dr hab. Krzysztof Walczak, prof. UK (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Prezes Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk)

Komitet organizacyjny | Organising committee
mgr Teresa Bobek
dr Agnieszka Fluda-Krokos – przewodnicząca
Anna Gąsior
mgr Monika Graczyk
mgr Fryderyk Kądziela
mgr Łukasz Łukawski
Magdalena Walinowska

Przygotowanie strony internetowej i materiałów konferencyjnych
Website and conference materials design: mgr Witold Brzoskowski

Tłumaczenia | Translation: Autorzy/Authors & dr Magdalena Stempin

Strona wydarzenia | Website: http://biblioteka.pau.krakow.pl/bibliotheca-nostra

Wydarzenie na Facebooku | Facebook event: https://www.facebook.com/events/1541453567139575

Grafika przewodnia | Graphic of the conference
Crispijn I de Passe, *Biblioteka*, rycina z serii *Academia sive Speculum Vitae Scolasticae*, wyd. Crispijn I de Passe, Utrecht 1612, Bibl. Nauk PAU i PAN, Gabinet Rycin, nr inw. 4001.05.

Wydawnictwo towarzyszące Międzynarodowej Konferencji Naukowej
„Bibliotheca nostra" – książnice towarzystw naukowych, stowarzyszeń, zgromadzeń, muzeów i archiwów

Redakcja | Editing: Agnieszka Fluda-Krokos

Wydawca | Publisher: Polska Akademia Umiejętności, ul. Sławkowska 17, 31-016 Kraków

Druk | Print: Agencja Reklamowa NOVUM, ul. Krowoderska 66/8, 31-158 Kraków

ISBN 978-83-7676-398-9

Publikacja jest udostępniona na licencji Creative Commons (CC BY-NC-ND 3.0 PL)

Międzynarodowa konferencja naukowa

Bibliotheca nostra

Książnice towarzystw naukowych, stowarzyszeń, zgromadzeń, muzeów i archiwów

19–20 listopada 2026
Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie

Międzynarodowa konferencja naukowa *„Bibliotheca nostra" – książnice towarzystw naukowych, stowarzyszeń, zgromadzeń, muzeów i archiwów* (19–20 listopada 2026 r.) to siódme ze spotkań zorganizowanych przez Bibliotekę Naukową PAU i PAN w Krakowie poświęcone problematyce historycznych i współczesnych bibliotek.

Z okazji 170. rocznicy powołania Biblioteki w tym roku obrady poświęcono zagadnieniom związanym z księgozbiorami gromadzonymi dla konkretnej, często specjalistycznej grupy odbiorców, co jednocześnie nie wyklucza ich otwartości.

Oto *Bibliotheca nostra*, czyli biblioteka nasza – np. stowarzyszeń, organizacji, muzeów, archiwów, zgromadzeń – niekoniecznie od początku o charakterze publicznym, niekoniecznie dla wszystkich chętnych, ale za to ze specjalistycznymi zbiorami. Zapraszamy do rozważań na temat historii tego typu librarii pod kątem ich podstawowych zadań oraz losów, a także obecnej kondycji zamkniętych już całości, mających charakter dokumentujący historię nieistniejących organizacji, czy też może świetnie prosperujących zasobów wspierających ich obecną działalność. I z innej perspektywy – czy gromadzenie obecnie księgozbiorów tematycznych, podręcznych, dedykowanych konkretnej grupie specjalistów ma sens w dobie coraz większego otwartego dostępu do źródeł online?

Celem spotkania jest interdyscyplinarna refleksja zarówno nad ich przeszłością, jak i współczesnymi zadaniami.

dr Agnieszka Fluda-Krokos
Dyrektorka Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie

International Academic Conference

Bibliotheca nostra

The Libraries of Scientific Societies, Associations, Assemblies, Museums and Archives

19–20 November 2026
The Scientific Library of the PAAS and the PAS in Cracow

The international scientific conference *"Bibliotheca nostra" – the Libraries of Scientific Societies, Associations, Assemblies, Museums and Archives* (19–20 November 2026) is the seventh in a series of meetings organised by the Scientific Library of the Polish Academy of Arts and Sciences and the Polish Academy of Sciences in Kraków, devoted to the issues surrounding historical and contemporary libraries.

To mark the 170th anniversary of the Library's establishment, this year's conference will focus on collections assembled for a specific, often specialised, group of users, while not necessarily excluding broader public access.

Bibliotheca nostra, or "our library", refers to libraries belonging, for example, to associations, organisations, museums, archives and congregations. These libraries were not necessarily public from the outset, nor were they always intended for unrestricted use, but they often held specialised collections. We invite participants to explore the history of such libraries, considering their fundamental purposes and subsequent trajectories, as well as the present state of collections that have either ceased to function as coherent entities and now serve as records of defunct organisations, or continue to thrive, supporting the ongoing activities of the institutions to which they belong.

From another perspective, we also ask whether there is still a case for building specialised, reference and subject-specific collections intended for particular groups of professionals in an era of increasingly widespread open access to online resources.

The aim of the conference is to foster interdisciplinary reflection on both the historical development of these libraries and the roles they play today.

Agnieszka Fluda-Krokos, PhD
Director of the Scientific Library of the PAAS and the PAS in Cracow

PROGRAM

Dzień pierwszy

19 listopada 2026 r. (czwartek)

8:30–9:00 rejestracja uczestników

9:00–9:15 otwarcie konferencji
dr Agnieszka Fluda-Krokos
Dyrektorka Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie
prof. dr hab. Jan Ostrowski
Prezes Polskiej Akademii Umiejętności

9:15–9:45 **dr Tomasz Makowski**
Dyrektor Biblioteki Narodowej
Dla kogo powstają biblioteki? O szczególnych potrzebach i szczególnych księgozbiorach

Sesja I: Biblioteki towarzystw / stowarzyszeń / wspólnot, cz. 1

Przewodnicząca: dr hab. Ewa Andrysiak

9:45–10:00 **dr Agnieszka Fluda-Krokos**
Polska Akademia Umiejętności, Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie – 170 lat tradycji w służbie przyszłości

10:00–10:15 **dr hab. Krzysztof Walczak**
Uniwersytet Kaliski
Biblioteka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Idea, ludzie, losy

10:15–10:30 **dr Tomasz Piekarski**
Uniwersytet Mazowiecki w Płocku
Biblioteka im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego – między ochroną dziedzictwa a dostępem do wiedzy i pamięci

10:30–10:45 **dr Dorota Lekka**
Stowarzyszenie Historyków Sztuki
Biblioteka Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. prof. Jana Białostockiego

10:45–11:00 **dr hab. prof. AGH Izabela Trzcińska**
Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
Teozoficzne biblioteki dla przyszłości

11:00–11:15 dyskusja

11:15–11:45 przerwa kawowa

Sesja II: Biblioteki towarzystw / stowarzyszeń / wspólnot, cz. 2

Przewodnicząca: dr hab. prof. AGH Izabela Trzcińska

11:45–12:00 **dr hab. Ewa Andrysiak**
Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
Księgozbiór Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu jako przykład zbioru książki bibliofilskiej

12:00–12:15 **dr Ligia Henczel**
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Pedagogiczno-Artystyczny
Zbiory biblioteczne poznańskiego oddziału Towarzystwa Dante Alighieri w okresie międzywojennym

12:15–12:30 **dr Mikołaj Spodaryk**
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
Altera pars: ad usum omnium. Fragment księgozbioru Towarzystwa Uniwersytetu Ludowego jako początek krakowskiej biblioteki publicznej

12:30–12:45 **mgr Marta E. Kurzyńska**
Muzeum Narodowe w Szczecinie
Księgozbiór i działalność wydawnicza Szczecińskiego Towarzystwa Entomologicznego (1837–1945) w historii dawnego Muzeum Przyrodniczego w Szczecinie (1913–1945), czyli echa zapoznanej historii miasta

12:45–13:00 **mgr Monika Marczuk**
Bibliothèque nationale de France
Biblioteka Towarzystwa Geograficznego (Société de géographie) i narodziny nowoczesnej geografii

13:00–13:15 **mgr Anna Sobolewska**, **mgr Marta Tworkowska**
Biblioteka Politechniki Gdańskiej
Książka, nauka i środowisko uczonych. Historia biblioteki Die Naturforschende Gesellschaft in Danzig

13:15–13:30 dyskusja

13:30–14:30 przerwa obiadowa

14:30–16:30 pokazy

Gr. 1: Archiwum Narodowe w Krakowie
(ul. Rakowicka 22E, zbiórka w holu PAU)

Gr. 2: Zamek Królewski na Wawelu
(Wzgórze Wawelskie, zbiórka w holu PAU)

Gr. 3: Biblioteka i Archiwum Prowincji OO. Bernardynów w Krakowie
(ul. Bernardyńska 2, zbiórka w holu PAU)

16:30–17:00 przerwa kawowa

Sesja III: Biblioteki wyznaniowe

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Walczak

17:00–17:15 **dr Gita Drungiliene**
The Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences
The Archive of the Vilnius Cathedral Chapter at the Wroblewski Library of the Lithuanian AS: origins, composition and values

17:15–17:30 **mgr Povilas Andrius Stepavičius**
Martynas Mažvydas National Library of Lithuania
Remnants of Lost Libraries: (Re)searching the Vilnius Diocesan Seminary Library

17:30–17:45 **mgr Barbara Bonar CHR**
Polska Akademia Umiejętności, Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
„Ta drogocenna Xięga wykupiona z księgarni przez jałmużny…”. Z badań nad proweniencją starych druków z biblioteki Karmelitanek Bosych na Łobzowie w Krakowie

17:45–18:00 **mgr Lucyna Gęsikowska**
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy
Biblioteka Bernardyńska w murach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy – 90 lat historii

18:00–18:15 **dr hab. Aleksander Krzysztof Sitnik**
Zakopane
Księgozbiór klasztoru oo. Bernardynów w Krystynopolu na podstawie katalogu z 1851 r.

18:15–18:30 **ks. dr Wacław Umiński CM**
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Księgozbiór Instytutu Wydawniczego Księży Misjonarzy „Nasza Przeszłość” w Krakowie i jego założyciela ks. Alfonsa Schletza CM

18:30–18:45 **dr Aneta Falk**
PAN Biblioteka Kórnicka
Biblioteka ocalona. Losy księgozbioru Braci Czeskich z Leszna i jego droga do Biblioteki Kórnickiej

18:45–19:00 **mgr Wiktor Sybilski**
Biblioteka Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringelbluma
Korespondencja – źródło do dziejów biblioteki judaistycznej na Tłomackiem w Warszawie

19:00–19:15 **mgr Damian Kruczkowski**
Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Urbanowskiej w Koninie
Ocalałe ślady. Książki z dawnych bibliotek żydowskich II Rzeczypospolitej w zbiorach MBP w Koninie

19:15–19:30 dyskusja, podsumowanie pierwszego dnia obrad

Dzień drugi

20 listopada 2026 r. (piątek)

8:30–10:00 pokazy

Gr. 1: Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie (ul. Sławkowska 17, zbiórka w holu PAU)

Gr. 2: Teatr im. Juliusza Słowackiego (zbiórka w holu PAU)

Sesja IV: Biblioteki muzealne, cz. 1

Przewodnicząca: dr hab. Jolanta Talbierska

10:00–10:15 **mgr Jan Šejbl**
Národní muzeum – Náprstkovo muzeum
From Private Library to Open Resource: The Changing Role of the Náprstek Museum Library

10:15–10:30 **dr Ewa Mostowicz-Kapciak**
Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
Biblioteka wilanowska dawniej i dziś – od króla Jana III po kolekcję muzealną

10:30–10:45 **dr Tomasz Pomykacz**
Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
Biblioteka Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej – ostoja pozostałości księgozbiorów regionalnych w burzliwym stuleciu

10:45–11:00 **mgr Aleksandra Siuciak**
Muzeum Zamkowe w Malborku
Filar muzealnej tożsamości – historia, znaczenie i funkcja Biblioteki Muzeum Zamkowego w Malborku

11:00–11:15 **dr Mateusz Szuba**
Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie
Księgozbiór Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie

11:15–11:45 przerwa kawowa

Sesja V: Biblioteki muzealne, cz. 2

Przewodnicząca: dr Izabela Przepałkowska

11:45–12:00 **mgr Aneta Müller-Pauszek**
Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu
Fragmenty księgozbioru Muzeum Erazma Majewskiego w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Zarys problematyki

12:00–12:15 **dr Adam Szczepaniec**
Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
Powojenne losy starodruków z biblioteki Muzeum Cesarza Fryderyka w Zgorzelcu

12:15–12:30 **mgr Edyta Łężniak**
Zamek Królewski na Wawelu
Biblioteka jako wyraz potrzeb i zainteresowań pracowników Zamku Królewskiego na Wawelu

12:30–12:45 **dr Paweł Wierzbicki**
Muzeum Narodowe w Krakowie
Biblioteka Książąt Czartoryskich. Rodowa kolekcja w służbie nauki

12:45–13:00 **mgr Agnieszka Lubera**
Muzeum Narodowe w Krakowie
Historia Biblioteki Muzeum Narodowego w Krakowie do roku 1950

13:00–13:15 **kustosz Monika Paś**
Muzeum Narodowe w Krakowie
Poza biblioteką. Księgozbiór przypadkowy w zbiorach Działu Rzemiosła Artystycznego, Kultury Materialnej i Militariów Muzeum Narodowego w Krakowie

13:15–13:30 dyskusja

13:30–14:30 obiad

Sesja VI: Biblioteki podręczne / specjalistyczne / tematyczne, cz. 1

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Krajewski-Siuda

14:30–14:45 **PhD Veselina Georgieva**
Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences
From Hidden Collections to Digital Cultural Heritage: The Orthodox Chant Collection at the Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences as a Model for Transforming Specialized Library Collections

14:45–15:00 **dr Magdalena Bartnikowska-Biernat**
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
Polska Biblioteka Muzyczna – bibliotheca nostra et vestra

15:00–15:15 **dr Izabela Przepałkowska**
Uniwersytet Warszawski, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
Biblioteka cyfrowa jako forma współczesnego budowania biblioteki wspólnej – na przykładzie projektu „e-Kultura. Cyfrowa transformacja zbiorów specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie oraz Biblioteki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina"

15:15–15:30 **dr hab. Jolanta Talbierska**
Uniwersytet Warszawski
Od bibliotek kolekcjonerów do zasobów instytucji współczesnych. Księgozbiory specjalistyczne do badań nad grafiką i rysunkiem

15:30–15:45 **mgr Ewa Golec**, **mgr Agata Ludwikowska**
Instytut Śląski
W służbie nauki i regionu: śląskie dziedzictwo w zbiorach Biblioteki Instytutu Śląskiego w Opolu

15:45–16:00 **mgr Katarzyna Mazur**
Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie
Od warsztatu uczonego po zbiory magnackie. Charakterystyka księgozbioru Biblioteki Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie

16:00–16:15 **mgr Anna Wajs**
Archiwum Państwowe w Warszawie
Bibliotheca nostra w Archiwum Państwowym w Warszawie

16:15–16:45 przerwa kawowa

Sesja VII: Biblioteki podręczne / specjalistyczne / tematyczne, cz. 2

Przewodnicząca: dr Agnieszka Fluda-Krokos

16:45–17:00 **dr Bogumiła Celer**
PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu,
Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
Księgozbiory środowiskowe i ich ślady proweniencyjne w zbiorach Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu. Rekonesans

17:00–17:15 **mgr Elżbieta Domagalska**
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
Historyczny księgozbiór i współczesne formy animacji kulturowej. Kolekcja Muzeum Książki Dziecięcej w WBP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi

17:15–17:30 **dr Wojciech Mądry**
Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk
Bibliotheca praeteritorum. Biblioteka minionych czasów. Historia powstania i działalności Biblioteki Zakładu Historii Instytutu Slawistyki PAN w Poznaniu w latach 1954–2018

17:30–17:45 **mgr Maciej Banasiak**, **mgr Krystyna Pałubicka**
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Księgozbiór jako świadectwo historii miejsca. Materialność i biodeterioracja zbioru Domu Jana Długosza w Wiślicy

17:45–18:00 **dr Agnieszka Biały**
Uniwersytet Śląski w Katowicach
Aspekty kulturotwórcze unikatowych księgozbiorów w perspektywie introligatorskiej poprzez pryzmat kolekcji hr. Artura Potockiego i Zygmunta Żuławskiego

18:00–18:15 **dr hab. Krzysztof Krajewski-Siuda**
Biblioteka Krajewskich-Siudów
Specjalistyczna prywatna książnica naukowa w XXI wieku. Studium przypadku Biblioteki Krajewskich-Siudów

18:15–18:45 dyskusja
podsumowanie konferencji

ABSTRAKTY | ABSTRACTS

Legenda:	T. = tytuł	A. = abstrakt	SK. = słowa kluczowe
Legend:	T. = title	A. = abstract	KW. = keywords

1. Ewa Andrysiak, dr hab.
Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
T.: *Księgozbiór Towarzystwa Przyjaciół Książki w Kaliszu jako przykład zbioru książki bibliofilskiej*
A.: Na lata dwudzieste ubiegłego wieku przypadł rozwój zorganizowanego ruchu bibliofilskiego. Powstało wówczas dziesięć stowarzyszeń miłośników książki, których jednym ze statutowych celów było gromadzenie biblioteki. Księgozbiór taki posiadało m.in. działające w latach 1927–1936 Towarzystwo Przyjaciół Książki w Kaliszu. Reaktywowana w 1977 r. kaliska organizacja bibliofilska podjęła m.in. działania związane z gromadzeniem księgozbioru. W artykule podjęto próbę pokazania tego interesującego zbioru książki bibliofilskiej, druków tworzonych przez stowarzyszenia bibliofilskie, publikacji dotyczących bibliofilstwa, w tym kolekcjonerstwa.
SK.: Bibliofilstwo, biblioteki, Kalisz, Towarzystwo Przyjaciół Książki
1. Ewa Andrysiak, Asst. Prof.
Kalisz Society of the Friends of Science
T.: *Library of the Kalisz Society of Friends of the Book as an Example of a Bibliophilic Collection*
A.: The 1920s witnessed the development of the organised bibliophile movement. During that period, ten societies of book lovers were established, one of whose statutory objectives was the creation and maintenance of a library. Among them was the Society of Friends of the Book in Kalisz, which operated between 1927 and 1936 and maintained its own book collection. When the Kalisz bibliophile society was reactivated in 1977, it resumed, among other activities, the development of its library holdings. This article attempts to present this noteworthy collection, consisting of bibliophile editions, publications issued by bibliophile societies, and works devoted to bibliophily, including book collecting.
KW.: Bibliophily, libraries, Kalisz, Society of Friends of the Book

2. Maciej Banasiak, mgr / Krystyna Pałubicka, mgr
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
T.: *Księgozbiór jako świadectwo historii miejsca. Materialność i biodeterioracja zbioru Domu Jana Długosza w Wiślicy*
A.: Księgozbiór Domu Jana Długosza w Wiślicy, obejmujący około 450 woluminów od XV do XX wieku, w tym inkunabuł i rękopisy, stanowi cenne świadectwo historii miejscowej wspólnoty oraz kultury książki. Jego wyjątkowość wynika nie tylko z chronologicznej rozpiętości i wartości części obiektów, lecz także z zachowania historycznej kolekcji w miejscu związanym z jej dziejami. Celem badań była ocena stanu zachowania zbioru oraz identyfikacja czynników biologicznych i środowiskowych zagrażających jego trwałości. Przeprowadzono ocenę konserwatorską wszystkich woluminów, analizę mikrobiologiczną, pomiary ATP oraz rozpoznanie śladów aktywności owadów i gryzoni. Wyniki wskazały na zaawansowane procesy biodeterioracyjne. Stwierdzono obecność grzybów z rodzajów *Penicillium*, *Aspergillus* i *Cladosporium*, aktywność kołatka domowego (*Anobium punctatum*) oraz liczne ślady działalności gryzoni. Na kilkudziesięciu obiektach zaobserwowano tzw. „puszystą destrukcję". Wszystkie woluminy wykazywały zniszczenia istotnie ograniczające możliwość korzystania ze zbioru.
Przypadek Wiślicy pokazuje, że stan zachowania historycznego księgozbioru jest jednocześnie świadectwem jego wieloletniego funkcjonowania i zagrożeniem dla zachowania tego świadectwa. Analiza czynników biologicznych i środowiskowych pozwala zatem nie tylko ocenić aktualną kondycję kolekcji, lecz także wskazać problemy charakterystyczne dla lokalnych i specjalistycznych księgozbiorów historycznych, których zachowanie ma znaczenie dla historii książki, instytucji, wspólnot i miejsc, z którymi były związane.
SK.: historyczne księgozbiory, materialność książki, biodeterioracja, konserwacja, historia książki

2. Maciej Banasiak, MA / Krystyna Pałubicka, MA
Nikolaus Copernicus University in Toruń
T.: *The Book Collection as a Testimony to the History of a Place: Materiality and Biodeterioration of the Collection at the Jan Długosz House in Wiślica*
A.: The book collection of the Jan Długosz House in Wiślica comprises approximately 450 volumes dating from the 15th to the 20th century, including an incunabulum and manuscripts. As a historical collection preserved in the place with which it is closely associated, it provides valuable evidence of the history of the local community and of the culture of the book. Its significance lies not only in its chronological range and the historical value of individual items, but also in the continuity of the collection and its relationship with the history of the site.
The aim of the study was to assess the condition of the collection and to identify biological and environmental factors that may threaten its long-term preservation. All volumes underwent a conservation condition assessment, complemented by microbiological analyses, ATP measurements, and an examination of evidence of insect and rodent activity. The results revealed extensive biodeterioration. Fungi belonging to the genera Penicillium, Aspergillus, and Cladosporium were identified, together with evidence of activity of the common furniture beetle (Anobium punctatum) and numerous traces of rodent activity. Several dozen items exhibited powdery decomposition, manifested by a loss of cohesion and a fluffy, friable structure of the paper. Damage was present in all volumes and, in many cases, significantly restricted access to the collection and its usage.
The case of Wiślica demonstrates that the physical condition of a historical book collection can be understood both as a record of its long-term history and as a threat to the survival of that material testimony. The study of biological and environmental factors therefore provides more than an assessment of the collection's present condition: it also reveals challenges characteristic of small, local, and specialised historical book collections. Their preservation is essential not only to the history of the book, but also to the history of the institutions, communities, and places with which these collections were associated.
KW.: historical book collections, book materiality, biodeterioration, conservation, history of the book

3. Magdalena Bartnikowska-Biernat, dr
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
T.: *Polska Biblioteka Muzyczna – bibliotheca nostra et vestra*
A.: Polska Biblioteka Muzyczna (PBM) jest portalem udostępniającym bezpłatnie tysiące zasobów Polskiego Wydawnictwa Muzycznego, związanych z polskim dziedzictwem muzycznym i nie tylko – nut, fotografii, rycin, pamiątek z życia kompozytorów oraz haseł legendarnej Encyklopedii Muzycznej PWM. Wiele z tych obiektów pozostawało niedostępnych lub znanych jedynie wąskiemu gronu specjalistów. Wystąpienie ma na celu przedstawienie PBM jako przykładu współczesnej biblioteki specjalistycznej, która dzięki digitalizacji tradycyjnych zbiorów i otwartemu dostępowi realizuje misję gromadzenia, opracowywania i udostępniania wiedzy w nowej, cyfrowej formie. Zaprezentowane zostaną wybrane, szczególne obiekty archiwalne dostępne w portalu, skupione wokół tak zasłużonych postaci dla polskiej muzyki, jak Zdzisław Jachimecki, Grzegorz Fitelberg czy Ignacy Jan Paderewski. Referat uwzględni również opisanie procesów towarzyszących tworzeniu zasobów portalu – pracy archiwistów, redaktorów i specjalistów z zakresu digitalizacji. W dobie rosnącej popularności narzędzi opartych na sztucznej inteligencji Polska Biblioteka Muzyczna przypomina, że fundamentem wiarygodnych bibliotek cyfrowych pozostaje wiedza, doświadczenie i zaangażowanie ludzi. To właśnie ich praca sprawia, że specjalistyczne zbiory stają się powszechnie dostępne, zachowując jednocześnie wysoką wartość merytoryczną i naukową.
SK.: Polska Biblioteka Muzyczna, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, biblioteka cyfrowa, digitalizacja, zbiory archiwalne

3. Magdalena Bartnikowska-Biernat, PhD
PWM Edition
T.: *The Polish Music Library: Bibliotheca Nostra et Vestra*
A.: The Polish Music Library (PBM) is a portal providing free access to thousands of resources from PWM Edition, relating to Poland's musical heritage and beyond – sheet music, photographs, engravings, composers memorabilia, and entries from the legendary PWM Music Encyclopaedia. Many of these items were previously inaccessible or known only to a small circle of specialists. The presentation aims to showcase the PBM as an example of a modern specialist library which, through the digitisation of traditional collections and open access, fulfils its mission of collecting, cataloguing and making knowledge available in a new, digital form. Selected, notable archival items available on the portal will be presented, centred on such distinguished figures in Polish music as Zdzisław Jachimecki, Grzegorz Fitelberg and Ignacy Jan Paderewski. The paper will also describe the processes involved in creating the portal's resources – the work of archivists, editors and digitisation specialists. In an era of growing popularity of artificial intelligence-based tools, the Polish Music Library reminds us that the foundation of reliable digital libraries remains the knowledge, experience and commitment of people. It is their work that makes specialist collections widely accessible, whilst maintaining high substantive and academic value.
KW.: Polish Music Library, PWM Edition, digital library, digitalisation, archival collections

4. Agnieszka Biały, dr
Uniwersytet Śląski w Katowicach
T.: *Aspekty kulturotwórcze unikatowych księgozbiorów w perspektywie introligatorskiej*
A.: Introligatorskie spojrzenie na książki gromadzone w bibliotekach ujawnia w pewnym stopniu ich warstwę materialną i estetyczną, odzwierciedlającą preferencje właściciela kolekcji. Warstwa ta jest szczególnie widoczna w przypadku dzieł, które nie posiadały jeszcze oprawy nakładowej, a oprawiane były podług gustu, upodobań, trendów czy możliwości finansowych właściciela. Owe zbiory nabierają wówczas unikalnych cech, zyskując spójną szatę wizualną charakterystyczną dla danej kolekcji, a ponadto obrazują rzeczywistość czasu i miejsca powstania. Niniejsze spojrzenie badawcze koncentruje się na działalności dwóch czołowych introligatorów krakowskich: Daniela Friedleina, realizującego zlecenie dla książek z kolekcji hr. Artura Potockiego, oraz Roberta Jahody, realizującego zlecenie dla Zygmunta Żuławskiego. Autorka, opierając się na materiałach źródłowych oraz zachowanych obiektach, stawia sobie za cel podkreślenie znaczenia kultury materialnej zachowanych artefaktów oraz popularyzację oprawy introligatorskiej i jej znaczenia dla kolekcji.
SK.: introligatorstwo, oprawy książkowe, kultura materialna, unikatowe księgozbiory, bibliofilstwo, Daniel Friedlein, Robert Jahoda, Kraków, Artur Potocki kolekcja, Zygmunt Żuławski kolekcja

4. Agnieszka Biały, PhD
University of Silesia in Katowice
T.: *Culture-creating aspects of unique book collections from a bookbinding perspective*
A.: A bookbinding perspective on books collected in libraries reveals, to a certain extent, their material and aesthetic dimension, which reflects the preferences of the collection's owner. This aspect is particularly visible in the case of works that did not yet feature a publisher's binding, but were bound according to the owner's taste, inclinations, trends, or financial resources. Consequently, these collections have unique characteristics, gaining a coherent visual appearance tailored to a given collection, while also reflecting the reality of the time and place of their creation.
This research centres on the work of two leading Krakow bookbinders: Daniel Friedlein, who executed a commission for books from the collection of Count Artur Potocki, and Robert Jahoda, who fulfilled an order for Zygmunt Żuławski. Drawing on primary source materials and surviving artifacts, the author aims to emphasise the importance of the material culture of the preserved items, as well as to promote bookbinding and highlight its significance for collections.
KW.: bookbinding, book bindings, material culture, unique book collections, bibliophilism, Daniel Friedlein, Robert Jahoda, Kraków, Artur Potocki collection Zygmunt Żuławski collection.

5. Barbara Bonar CHR, mgr
Polska Akademia Umiejętności – Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
T.: *„Ta drogocenna Xięga wykupiona z księgarni przez jałmużny…". Z badań nad proweniencją starych druków z biblioteki Karmelitanek Bosych na Łobzowie w Krakowie*
A.: Niniejsze przedłożenie ma na celu przedstawienie wstępnych badań proweniencyjnych starych druków w bibliotece klasztornej łobzowskich karmelitanek bosych. Sama historia wspólnoty sięga roku 1867, kiedy to w Poznaniu powstała druga fundacja klasztoru karmelitanek bosych przez siostry przybyłe z Belgii i Francji. W 1874 r., w wyniku antykościelnej polityki Bismarcka (Kulturkampf) na ziemiach pruskich musiały opuścić poznański klasztor. Schronienie znalazły w Krakowie, gdzie w roku 1875 zamieszkały przy ul. Łobzowskiej. Analiza znaków własnościowych po części pozwala prześledzić wędrówkę poszczególnych woluminów, dawnych właścicieli, jak i darczyńców klasztoru.
SK.: stare druki, badania proweniencyjne, karmelitanki bose, Łobzów, Kraków
5. Barbara Bonar CHR, MA
Polish Academy of Arts and Sciences, The Scientific Library of the Polish Academy of Arts and Sciences and the Polish Academy of Sciences
T.: *"This precious book, purchased from a book-store for charity…". From Research on the Provenance of Old Prints from the Library of the Discalced Carmelites in Łobzów, Krakow*
A.: This paper aims to present preliminary provenance research on old printed materials in the Monastery Library of the Discalced Carmelites in Łobzów. The history of the

community dates back to 1867, when the second foundation of the Discalced Carmelite monastery was established in Poznań by sisters arriving from Belgium and France. In 1874, as a result of Bismarck's anti-Church policies (Kulturkampf) in Prussian lands, they were forced to leave the Poznan monastery. They found refuge in Krakow, where in 1875 they took up residence on Łobzowska Street. Analysis of ownership marks allows us to trace the journey of individual volumes, their former owners, and their benefactors.
KW.: old prints, provenance research, Discalced Carmelites, Łobzów, Krakow

6. Bogumiła Celer, dr
PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
T.: *Księgozbiory środowiskowe i ich ślady proweniencyjne w zbiorach Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu. Rekonesans*
A.: Referat poświęcony będzie analizie księgozbiorów środowiskowych zachowanych w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu oraz ich identyfikacji na podstawie znaków proweniencyjnych. Punktem wyjścia jest założenie, że książki stanowią nie tylko nośnik treści, lecz również świadectwo funkcjonowania określonych wspólnot – edukacyjnych, zawodowych, społecznych i wyznaniowych.
W centrum uwagi znajdują się wyodrębnione zespoły księgozbiorów, m.in. Gimnazjum im. Anny Jagiellonki, Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego, Związku Nauczycielstwa Polskiego oraz Liceum Pedagogicznego w Krotoszynie, które zostały częściowo zrekonstruowane i opracowane w formie katalogów. Analiza tych zbiorów została uzupełniona o studium pojedynczych egzemplarzy noszących ślady wcześniejszej przynależności, takich jak wpisy własnościowe, pieczęcie instytucjonalne czy ekslibrisy. Szczególną uwagę zwrócono na przypadki nakładania się proweniencji, dokumentujące wieloetapowy obieg książki, m.in. od bibliotek środowiskowych (np. czytelni, towarzystw, wspólnot religijnych) do współczesnych zbiorów publicznych.
Przykłady obejmują m.in. książki należące do Towarzystwa Czytelni dla Kobiet w Pleszewie, księgozbiory organizacji o charakterze edukacyjnym i zawodowym oraz egzemplarze pochodzące z bibliotek prywatnych, w tym duchowieństwa prawosławnego działającego w Kaliszu. Materiał ten pozwala uchwycić różnorodność form organizowania i użytkowania księgozbiorów środowiskowych oraz ich przemiany w XX wieku.
Celem referatu jest ukazanie, w jaki sposób analiza proweniencyjna umożliwia rekonstrukcję rozproszonych księgozbiorów oraz odtworzenie ich funkcji społecznych. W szerszej perspektywie podjęta zostanie refleksja nad znaczeniem tego typu zbiorów jako elementu dziedzictwa kulturowego oraz nad rolą współczesnych bibliotek w ich ochronie, opracowaniu i udostępnianiu.
SK.: księgozbiory środowiskowe, proweniencja, znaki proweniencyjne, Książnica Pedagogiczna w Kaliszu

6. Bogumiła Celer, PhD
Alfons Parczewski Pedagogical Library in Kalisz, The Kalisz Society of Friends of Science
T.: *Environmental Book Collections and Their Provenance Traces in the Holdings of the Pedagogical Library in Kalisz. A Preliminary Survey*
A.: The paper will focus on the analysis of community-based book collections preserved in the holdings of the Alfons Parczewski Pedagogical Library in Kalisz and their identification through provenance marks. Its point of departure is the assumption that books constitute not only carriers of textual content, but also evidence of the functioning of particular communities – educational, professional, social, and religious.
The main focus will be on selected and identifiable book collections, including those of the Anna Jagiellonka Gymnasium, the Kalisz Medical Society, the Polish Teachers' Union, and the Pedagogical Secondary School in Krotoszyn, which have been partially reconstructed and catalogued. The analysis of these collections will be supplemented by case studies of individual copies bearing traces of earlier ownership, such as ownership inscriptions, institutional stamps, and bookplates. Particular attention will be paid to cases of overlapping provenance marks documenting the multi-stage circulation of books, including their transfer from community libraries, such as reading rooms, associations, and religious communities, to contemporary public library collections.
The examples discussed will include, among others, books formerly belonging to the Women's Reading Room Society in Pleszew, collections of educational and professional organisations, as well as individual volumes originating from private libraries, including those of Orthodox clergy active in Kalisz. This material makes it possible to trace the diversity of forms in which community book collections were organised and used, as well as the transformations they underwent during the 20th century.
The aim of the paper is to demonstrate how provenance research can facilitate the reconstruction of dispersed book collections and help to recover their social functions. In a broader perspective, the paper will also reflect on the significance of such collections as part of cultural heritage and on the role of contemporary libraries in their preservation, cataloguing, and accessibility.
KW.: community book collections, provenance, provenance marks, Pedagogical Library in Kalisz

7. Elżbieta Domagalska, mgr
Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
T.: *Historyczny księgozbiór i współczesne formy animacji kulturowej. Kolekcja Muzeum Książki Dziecięcej w WBP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi*
A.: Przedmiotem wystąpienia jest działalność Muzeum Książki Dziecięcej w WBP im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi – liczącej ponad 30 tysięcy woluminów unikatowej kolekcji wchodzącej w skład Działu Zbiorów Specjalnych. Kolekcja, założona w 1964 r., gromadzi polską i obcą literaturę dla dzieci i młodzieży od XVIII po XXI wiek.

Referat przybliża historię powstania kolekcji oraz jej niezwykłą wartość edytorską i ikonograficzną. Omawia także działalność edukacyjną obejmującą lekcje i warsztaty oraz popularyzatorską (w tym wystawienniczą). Istotnym elementem rozważań jest dwoistość zadań stojących przed muzealną kolekcją: z jednej strony potrzeba ochrony zabytków piśmiennictwa, z drugiej – aktywne wspieranie współczesnej kultury książki dziecięcej.
SK.: Muzeum Książki Dziecięcej, literatura dla dzieci i młodzieży, dziedzictwo kulturowe, edukacja, animacja kultury

7. Elżbieta Domagalska, MA
Marshal Józef Piłsudski Voivodeship Public Library
T.: *Historical Book Collection and Contemporary Forms of Cultural Animation. The Collection of the Children's Book Museum at the Marshal Józef Piłsudski Voivodeship Public Library in Łódź*
A.: Presentation focuses on activities related to the Children's Book Museum Collection at the Jozef Pilsudski Voivodeship Public Library in Lodz. This unique collection consisting of over 30,000 volumes forms part of the Special Collections Department. Established in 1964, the Museum houses Polish and foreign literature for children and young adults from the period from the 18th to the 21st century. The paper outlines the history of the collection and highlights its exceptional value in terms of publishing history and iconography. It also discusses the Museum's educational activities including lessons and workshops, as well as its outreach and promotional work. The key problem discussed in the presentation is the dual task the collection is facing: the need to preserve historical literary artifacts on the one hand, and the active support of contemporary children's book culture on the other.
KW.: Children's Book Museum, literature for children and young adults, cultural heritage, education, cultural engagement

8. Gita Drungiliene, PhD
The *Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences*
T.: *The Archive of the Vilnius Cathedral Chapter at the Wroblewski Library of the Lithuanian AS: origins, composition and values*
A.: The Wroblewski Library of the Lithuanian Academy of Sciences has its origins in a collection assembled by the lawyer Tadas Wróblewski from the end of the 19th century onwards. It was supplemented by collections from private individuals, institutions, organisations, and societies. One of the largest and most important is the Archive of the Vilnius Cathedral Chapter (VCA). It was transferred to the library in 1956, after being discovered in Vilnius Cathedral, closed to worshippers at the time. The archive of this key institution of the Catholic Church in Lithuania covers the period from the Christianisation of Lithuania to the 20th century. It contains papal bullae and breves, minutes of chapter meetings (1502–1940), visitation reports, inventories, church foundation privileges etc. In the Wroblewski Library, the VCA (over 31,000 items) is divided into two collections: the Vilnius Chapter (F43) and its parchments (F6). Several documents of regional significance are included in the UNESCO 'Memory of the World' National Register (e.g. the breve of the canonisation of Casimir, 1602). Once belonging to a closed institution, the VCA's documents are now being catalogued online and digitised; some are published and freely available to all interested parties.
The aim of this presentation is to introduce the origins and composition of the Vilnius Cathedral Chapter Archive and its most unique documents held at the Wroblewski Library.
KW.: LAN Cathedral Chapter, Archive, Heritage, Vilnius, Wroblewski Library of the LAS

8. Gita Drungiliene, dr
Biblioteka im. Wróblewskich Litewskiej Akademii Nauk
T.: *Archiwum Kapituły Katedralnej w Wilnie w Bibliotece Litewskiej AN im. Wroblevskich: pochodzenie, skład, wartości*
A.: Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich powstała na bazie zbiorów gromadzonych od końca XIX wieku przez prawnika Tadeusza Wróblewskiego. Została ona uzupełniona zbiorami pochodzącymi od osób prywatnych, instytucji, organizacji i stowarzyszeń. Jednym z największych i najważniejszych zbiorów jest Archiwum Kapituły Katedralnej w Wilnie (AKW). Zostało ono przekazane Bibliotece w 1956 r., po odkryciu go w katedrze wileńskiej, która w tamtym czasie była zamknięta dla wiernych. Archiwum tej najważniejszej instytucji Kościoła katolickiego na Litwie obejmuje okres od chrztu Litwy do XX wieku. Znajdują się w nim bulle i brewe papieskie, protokoły posiedzeń kapituły (1502–1940), sprawozdania z wizytacji, inwentarze, przywileje fundacyjne kościołów itp.
W Bibliotece im. Wróblewskich AKW (ponad 31 000 pozycji) podzielone jest na dwa zbiory: Kapituły Wileńskiej (F43) oraz jej pergaminów (F6). Kilka dokumentów o znaczeniu regionalnym zostało wpisanych do Krajowego Rejestru Programu UNESCO „Pamięć Świata" (np. brewe dotyczące kanonizacji Kazimierza z 1602 r.). Dokumenty AKW, należące wcześniej do instytucji o ograniczonym dostępie, są obecnie katalogowane i digitalizowane; niektóre z nich zostały opublikowane i są swobodnie dostępne dla wszystkich zainteresowanych.
Celem niniejszego referatu jest przedstawienie historii powstania i składu Archiwum Kapituły Katedralnej w Wilnie oraz jego najcenniejszych dokumentów przechowywanych w Bibliotece im. Wróblewskich.
SK: Kapituła katedralna, archiwum, dziedzictwo kulturowe, Wilno, Biblioteka im. Wroblewskich

9. Aneta Falk, dr
PAN Biblioteka Kórnicka
T.: *Biblioteka ocalona. Losy księgozbioru Braci Czeskich z Leszna i jego droga do Biblioteki Kórnickiej*
A.: Przedmiotem wystąpienia są losy księgozbioru Braci Czeskich z Leszna oraz okoliczności jego częściowego przejęcia przez Bibliotekę Kórnicką po II wojnie światowej.

Zbiór ten, wywodzący się z wcześniejszych bibliotek Jednoty w Ostrorogu i Lesznie, ulegał stopniowemu rozproszeniu od XVII wieku. W 1944 r. jego część wywieziono do Herrnhut, natomiast pozostałe materiały znalazły się w stanie poważnego zagrożenia zniszczeniem. W 1945 r., dzięki działaniom Władysława Jana Chojnackiego i Stanisława Bodniaka, podjęto akcję ich zabezpieczenia, w wyniku której do Kórnika trafiły tysiące druków i rękopisów z bibliotek gmin ewangelickich. Referat opiera się na materiałach archiwalnych Biblioteki Kórnickiej oraz analizie proweniencji zachowanych egzemplarzy, ze szczególnym uwzględnieniem śladów własnościowych dokumentujących drogi księgozbioru.

SK.: bracia czescy, księgozbiory protestanckie, badania proweniencyjne, Leszno, PAN Biblioteka Kórnicka

9. Aneta Falk, PhD

Kórnik Library of the Polish Academy of Sciences

T.: *A Rescued Library: The Fate of the Bohemian Brethren's Book Collection from Leszno and Its Transfer to the Kórnik Library*

A.: The paper examines the history of the collection of the Bohemian Brethren in Leszno and the circumstances of its partial incorporation into the Kórnik Library after the Second World War. Originating from earlier libraries of the Unity in Ostroróg and Leszno, the collection gradually dispersed from the 17th century onwards. In 1944, part of the holdings was transported to Herrnhut, while the remaining materials were left in a state of serious risk of destruction. In 1945, thanks to the efforts of Władysław Jan Chojnacki and Stanisław Bodniak, a rescue operation was undertaken, as a result of which thousands of printed works and manuscripts from the libraries of Protestant communities were transferred to Kórnik. The paper is based on archival materials from the Kórnik Library and on the provenance analysis of surviving copies, with particular attention to ownership marks documenting the trajectories of the collection.

KW.: Bohemian Brethren, Protestant book collections, provenance research, Leszno, Kórnik Library

10. Agnieszka Fluda-Krokos, dr

Polska Akademia Umiejętności – Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie

T.: *Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie – 170 lat tradycji w służbie przyszłości*

A.: Rok 2026, w którym przypada 170. rocznica istnienia Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie, stanowi okazję do spojrzenia na jej działalność z dwóch perspektyw: historycznej, obejmującej rozwój i dokonania instytucji na przestrzeni dziesięcioleci, oraz przyszłościowej, związanej z planowanymi i koniecznymi kierunkami jej rozwoju. Niezależnie od zmieniających się uwarunkowań, podstawową misją Biblioteki pozostają gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, ochrona i udostępnianie zbiorów. Ponad 750 000 jednostek różnego rodzaju, działalność naukowa, wydawnicza i popularyzatorska oraz współpraca z partnerami zewnętrznymi tworzą przestrzeń szczególnej

odpowiedzialności za dziedzictwo przekazane przez poprzednie pokolenia. Jubileusz jest zatem nie tylko okazją do podsumowania dorobku, lecz także do refleksji nad przyszłością instytucji i sposobami zachowania oraz udostępniania tego dziedzictwa kolejnym pokoleniom.

SK.: Biblioteka Naukowa PAU i PAN, jubileusz, 170 lat, historia, perspektywy

10. Agnieszka Fluda-Krokos, PhD

Polish Academy of Arts and Sciences – The Scientific Library of the Polish Academy of Arts and Sciences and the Polish Academy of Sciences

T.: *The Scientific Library of the Polish Academy of Arts and Sciences and the Polish Academy of Sciences in Krakow: 170 Years of Tradition Serving the Future*

A.: The year 2026 marks the 170th anniversary of the Scientific Library of the Polish Academy of Arts and Sciences and the Polish Academy of Sciences in Krakow, providing an opportunity to examine its activities from two perspectives: historical, encompassing the institution's development and achievements over the decades, and future-oriented, focusing on planned and necessary directions for its further development. Despite changing circumstances, the Library's fundamental mission remains the acquisition, cataloguing, preservation, protection, and provision of access to its collections. More than 750,000 items, together with its scholarly, publishing, and public engagement activities and cooperation with external partners, represent a particular responsibility for the heritage entrusted to it by previous generations. The anniversary is therefore not only an opportunity to reflect on the Library's achievements, but also to consider its future and the ways in which this heritage can be preserved and made accessible to generations to come.

KW.: The Scientific Library of the PAAS and the PAS, anniversary, 170 yo, history, perspectives

11. Veselina Georgieva, PhD

Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences

T.: *From Hidden Collections to Digital Cultural Heritage: The Orthodox Chant Books Collection at the Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences as a Model for Transforming Specialised Library Collections*

A.: This study examines the role of specialised library collections in the context of digital transformation, using as a case study the collections of Orthodox chant books held by the Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences. The article focuses on the changing understanding of the library's mission – from the traditional preservation of rare documents to their transformation into visible, discoverable, and usable sources of knowledge. Collections of Orthodox chant books constitute a distinctive part of the musical, literary, and spiritual heritage of the Orthodox world. They contain sources related both to liturgical practice and to the development of music education, church singing schools, and scholarly research in the fields of musicology, theology, history,

and cultural heritage. The article analyses the problem of the limited visibility of such highly specialised collections and explores the opportunities that digitisation creates for presenting them to new scholarly communities. It argues that digitisation should not be understood merely as a technical process of creating digital copies, but rather as a complex activity aimed at enhancing visibility, discoverability, and the potential for the reuse of knowledge. The example of the Orthodox chant collection at the Central Library of the Bulgarian Academy of Sciences demonstrates that the future of specialised libraries is determined not only by their ability to preserve valuable documents, but also by their capacity to transform them into active resources of digital cultural heritage.

KW.: digital cultural heritage, digitisation, neumatic notation, Orthodox chant, specialised libraries

11. Veselina Georgieva, dr

Biblioteka Centralna Bułgarskiej Akademii Nauk

T.: *Od ukrytych zbiorów do cyfrowego dziedzictwa kulturowego: kolekcja śpiewu prawosławnego w Bibliotece Centralnej Bułgarskiej Akademii Nauk jako model transformacji wyspecjalizowanych zbiorów bibliotecznych*

A.: Niniejsze opracowanie analizuje rolę wyspecjalizowanych zbiorów bibliotecznych w kontekście transformacji cyfrowej, wykorzystując jako studium przypadku kolekcje ksiąg śpiewu prawosławnego przechowywane w Bibliotece Centralnej Bułgarskiej Akademii Nauk. Artykuł koncentruje się na zmieniającym się rozumieniu misji biblioteki – od tradycyjnego przechowywania rzadkich dokumentów po ich przekształcanie w widoczne, łatwo dostępne i możliwe do wykorzystania źródła wiedzy.

Kolekcje ksiąg śpiewu prawosławnego stanowią wyjątkową część muzycznego, literackiego i duchowego dziedzictwa świata prawosławnego. Zawierają źródła związane zarówno z praktyką liturgiczną, jak i z rozwojem edukacji muzycznej, szkół śpiewu cerkiewnego oraz badań naukowych w dziedzinach muzykologii, teologii, historii i dziedzictwa kulturowego.

Artykuł analizuje problem ograniczonej widoczności tego rodzaju wysoce wyspecjalizowanych zbiorów oraz bada możliwości, jakie cyfryzacja stwarza w zakresie ich udostępniania nowym środowiskom naukowym. Autorzy dowodzą, że cyfryzacji nie należy rozumieć jedynie jako technicznego procesu tworzenia cyfrowych kopii, lecz raczej jako złożone działanie ukierunkowane na zwiększenie widoczności i dostępności zbiorów oraz możliwości ponownego wykorzystania zawartej w nich wiedzy.

Przykład kolekcji śpiewu prawosławnego w Bibliotece Centralnej Bułgarskiej Akademii Nauk pokazuje, że przyszłość bibliotek wyspecjalizowanych zależy nie tylko od ich zdolności do ochrony i zachowania cennych dokumentów, lecz także od możliwości przekształcania ich w aktywne zasoby cyfrowego dziedzictwa kulturowego.

SK.: cyfrowe dziedzictwo kulturowe, cyfryzacja, notacja neumatyczna, śpiew prawosławny, biblioteki wyspecjalizowane

12. Lucyna Gęsikowska, starszy kustosz

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy

T.: *Biblioteka Bernardyńska w murach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy – 90 lat historii*

A.: W murach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy od niemal początków jej istnienia przechowywany jest księgozbiór pobernardyński z okresu od XV do XVII w., liczący przeszło 1500 starych druków, a należący niegdyś do klasztoru Bernardynów, działającego w Bydgoszczy od końca wieku XV do połowy wieku XIX. To najstarszy i największy księgozbiór znajdujący się w mieście nad Brdą. Od 1936 r. eksponowany jest w sali stylizowanej na celę klasztorną, która powstała z inicjatywy pierwszego polskiego dyrektora instytucji i jej obecnego patrona, dr. Witolda Bełzy. Projekt (sumarycznie dwóch sąsiadujących ze sobą pomieszczeń – Biblioteki Bernardyńskiej oraz Sali Królewskiej) tworzył zespół specjalistów, m.in. artysta malarz Jerzy Rupniewski. Sale cieszą się niesłabnącą popularnością wśród czytelników i turystów, zarówno z Bydgoszczy i regionu, jak i całej Polski. To wycinek historii miasta, wciąż nie do końca zbadany, a prezentowany w nieszablonowy sposób. Referat przybliży historię pojawienia się księgozbioru w murach bydgoskiej Książnicy i historię powstania sal przechowujących zbiór. Wskaże także na żywotność kolekcji i mnogość inicjatyw, jakie powstają za jej sprawą. Referat zostanie wygłoszony w roku 90. rocznicy powstania Biblioteki Bernardyńskiej.

SK.: Bernardyni, Biblioteka Bernardyńska, Sala Królewska, kolekcja, stare druki

12. Lucyna Gęsikowska, senior curator

The Witold Belza Provincial and Municipal Public Library in Bydgoszcz

T.: *The Bernardine Library within the Walls of the Dr. Witold Bełza Provincial and Municipal Public Library in Bydgoszcz – 90 Years of History*

A.: The dr. W. Bełza Provincial and Municipal Public Library in Bydgoszcz has housed a former Bernardine book collection dating from the 15th to the 17th centuries since its inception. It comprises over 1,500 old prints and once belonged to the Bernardine monastery, which operated in Bydgoszcz from the late 15th century to the mid-19th century. It is the oldest and largest book collection in the city on the Brda River. Since 1936, it has been displayed in a room styled after a monastic cell, created at the initiative of the institution's first Polish director and current patron, dr. Witold Bełza. The design (comprising two adjacent rooms – the Bernardine Library and the Royal Hall) was created by a team of specialists, including painter Jerzy Rupniewski. The rooms enjoy enduring popularity among readers and tourists from Bydgoszcz, the region, and throughout Poland. This is a fragment of the city's history, still largely unexplored and undiscovered, yet presented in an unconventional way. The lecture will explore the history of the collection's arrival within the walls of the Bydgoszcz Library and the history of the rooms housing it. It will also highlight the vitality of the collection and the multitude of initiatives that have resulted from it. The lecture will be delivered in the year of the 90th anniversary of the founding of the Bernardine Library.

KW.: Bernardines, Bernardine Library, Royal Hall, collection, old prints

13. Ewa Golec, mgr / Agata Ludwikowska, mgr
Instytut Śląski
T.: *W służbie nauki i regionu: śląskie dziedzictwo w zbiorach Biblioteki Instytutu Śląskiego w Opolu*
A.: Referat przedstawia rolę Biblioteki Instytutu Śląskiego jaką spełnia zarówno dla ludzi nauki, jak również dla szerokiego grona czytelników, którzy pragną poszerzyć swoją wiedzę o regionie. Na zasób biblioteki składają się starodruki, książki dokumentujące historię miast śląskich, dzieje poszczególnych rodzin, gwary i nazewnictwo geograficzne ziem śląskich, czasopisma, zbiory specjalne – a wśród nich materiały po pracownikach związanych ze Śląskiem, archiwalny film z wydarzeń w Ścinawie Nyskiej w 1941 r., materiały dotyczące Rządowego Programu RP7 dotyczącego rzeki Odry, biogramy, Zespół KL Dachau, materiały z badań etnograficznych, socjologicznych, zdjęcia na szkle dotyczące historii i kultury Niemiec, zbiory ikonograficzne, kartograficzne oraz mikrofilmy.
SK.: Biblioteka Instytutu Śląskiego, starodruki, Odra, dziedzictwo, Śląsk, silesiaca, KL Dachau, etnografia, onomastyka, gwary, Niemcy, Ziemie Odzyskane
13. Ewa Golec, MA / Agata Ludwikowska, MA
The Silesian Institute
T.: *Serving Science and the Region: Silesian Heritage in the Collections of the Library of the Silesian Institute in Opole*
A.: The paper presents the role of the Library of the Silesian Institute, which serves both the academic community and a broad range of readers interested in expanding their knowledge of the region.
The library's collections include old prints, books documenting the history of Silesian towns and cities, the histories of individual families, Silesian dialects and geographical nomenclature, periodicals, as well as special collections. The latter include materials related to people associated with Silesia, an archival film documenting events in Ścinawa Nyska of 1941, materials concerning the Government Programme RP 7 related to the Oder River, biographical materials, the KL Dachau collection, materials from ethnographic and sociological research, glass-plate photographs documenting German history and culture, as well as iconographic and cartographic collections and microfilms.
KW.: Library of the Silesian Institute, old prints, Oder River, heritage, Silesia, silesiaca, KL Dachau, ethnography, onomastic, dialects, Germany, Recovered Territories

14. Ligia Henczel, dr
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny
T.: *Zbiory biblioteczne poznańskiego oddziału Towarzystwa Dante Alighieri w okresie międzywojennym*
A.: Z inicjatywy literatki, malarki, społeczniczki i badaczki dziejów miasta, Marii ze Sławskich Wicherkiewiczowej, oraz skupionych wokół niej admiratorów włoskiej kultury, w lutym 1926 r. ukonstytuował się w Poznaniu oddział rzymskiej Società Dante

Alighieri (1889). Jego członkami byli przede wszystkim reprezentanci Uniwersytetu Poznańskiego, instytucji kultury i administracji miasta oraz wielkopolskiej arystokracji i ziemiaństwa. Głównym celem statutowym było „krzewienie włoskiej kultury i języka wśród obcokrajowców". Realizowano go poprzez regularne odczyty, wystawy, koncerty, filmy, wycieczki. Promowanie włoskiej kultury wśród Poznaniaków i Wielkopolan wspierała dostępność do zbiorów bibliotecznych, gromadzonych w Bibliotece Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (dzieła beletrystyczne, włoskie miesięczniki ilustrowane), który w okresie międzywojennym liczył ponad 400 woluminów.
Stulecie organizacji, działającej obecnie pod nazwą Stowarzyszenie Polonia-Italia w Poznaniu, sprzyja zarówno podsumowaniom, jak i refleksji nad dalszymi losami tego typu inicjatyw kulturalnych w obecnych realiach.
SK.: Towarzystwo Dante Alighieri w Poznaniu, Maria Wicherkiewiczowa
14. Ligia Henczel, PhD
Adam Mickiewicz University Poznań, Faculty of Pedagogy and Fine Arts
T.: *The Library Collection of the Poznań Branch of the Società Dante Alighieri in the Interwar Period*
A.: At the initiative of the writer, painter, social activist and researcher of the city's history, Maria née Sławska Wicherkiewiczowa, and admirers of Italian culture gathered around her, a branch of the Roman Società Dante Alighieri (1889) was established in Poznań in February 1926. Its members were primarily representatives of the University of Poznań, cultural institutions and the city administration, as well as the aristocracy and landed gentry of Greater Poland. Its main statutory objective was "the promotion of Italian culture and language among foreigners". This was pursued through regular lectures, exhibitions, concerts, films and excursions. The promotion of Italian culture among the inhabitants of Poznań and Greater Poland was supported by access to library collections held at the Library of the Poznań Society of Friends of Learning (works of fiction, Italian illustrated monthly magazines), which in the interwar period comprised more than 400 volumes).
The centenary of the organisation, now operating under the name Polonia-Italia Association in Poznań, provides an opportunity both for taking stock and for reflecting on the future of such cultural initiatives in the realities of the present day.
KW.: Società Dante Alighieri in Poznań, Maria Wicherkiewiczowa

15. Krzysztof Krajewski-Siuda, dr hab. n. med.
Biblioteka Krajewskich-Siudów
T.: *Specjalistyczna prywatna książnica naukowa w XXI wieku. Studium przypadku Biblioteki Krajewskich-Siudów*
A.: Referat prezentuje fenomen prywatnej, rodzinno-naukowej książnicy – Biblioteki Krajewskich-Siudów – jako interdyscyplinarnego repozytorium kulturowego. Analizie poddano podział zbiorów na komplementarne działy: starodruki medyczno-przyrodnicze (dzieła m.in. von Cuba, Krescencjusza, Olausa Magnusa, Gesnera, Aldrovandiego,

Jonstona), *museo cartaceo* (ryciny XV/XVI w.) i nowożytną grafikę (np. N. Roberta, M.S. Merian, Albertusa Seby), gabinet osobliwości (*wunderkammer*), zbiór porcelany miśnieńskiej i królewskiej (z Johanneum) oraz archiwum rodzinne integrujące dorobek siedmiu pokoleń. Wielowątkowość ta pozwala ukazać ewolucję prywatnego kolekcjonerstwa ku zinstytucjonalizowanej przestrzeni dialogu naukowego. Kluczowym elementem wystąpienia jest omówienie strategii udostępniania zasobów Biblioteki poprzez współpracę z muzeami (m.in. Muzeum Historii Polski, Muzeum Manggha, Muzeum Armii Krajowej, CK Zamek w Poznaniu), co czyni ją partnerem publicznego dyskursu o dziedzictwie.
SK.: Biblioteka Krajewskich-Siudów, starodruki medyczno-przyrodnicze, museo cartaceo, kolekcjonerstwo prywatne, współpraca muzealna

15. Krzysztof Krajewski-Siuda, Asst. Prof.
The Krajewski-Siuda Library
T.: *Specialised Private Scientific Library in the 21st Century. A Case Study of the Krajewski-Siuda Library*
A.: This paper presents the phenomenon of a private, family-scientific library – the Krajewski-Siuda Library – as an interdisciplinary cultural repository. The analysis covers the division of the collection into complementary sections: early medical and natural history books (including works by von Cuba, Crescenzi, Olaus Magnus, Gesner, Aldrovandi, Jonston), museo cartaceo (15th/16th-century prints) and early modern graphics (e.g. N. Robert, M.S. Merian, Albertus Seba), a cabinet of curiosities (wunderkammer), a collection of Meissen and royal porcelain (from the Johanneum) and a family archive integrating the legacy of seven generations. This multifaceted nature allows for illustrating the evolution of private collecting into an institutionalised space for scholarly dialogue. A key element of the presentation is the discussion of strategies for sharing the Library's resources through cooperation with museums (including the Polish History Museum, the Manggha Museum, the Home Army Museum, and the Zamek Culture Centre in Poznań), which makes it a dynamic partner in public discourse on heritage.
KW.: Krajewski-Siuda Library, early scientific books, museo cartaceo, private collecting, museum cooperation

16. Damian Kruczkowski, mgr
Miejska Biblioteka Publiczna im. Zofii Urbanowskiej w Koninie
T.: *Ocalałe ślady. Książki z dawnych bibliotek żydowskich II Rzeczypospolitej w zbiorach MBP w Koninie*
A.: Zbiory Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zofii Urbanowskiej w Koninie kryją cenne świadectwa wielokulturowego dziedzictwa dawnej Polski. Wśród nich szczególne miejsce zajmują książki pochodzące z bibliotek żydowskich działających na terenie II RP. Zachowane egzemplarze, opatrzone pieczęciami, ekslibrisami, odręcznymi notatkami i znakami własnościowymi, stanowią materialne ślady instytucji oraz społeczności, których działalność została przerwana przez Zagładę i wydarzenia II wojny światowej.

Referat poświęcony jest identyfikacji i analizie tych druków znajdujących się w zbiorach MBP w Koninie. Omówione zostaną ich proweniencje, drogi, jakimi trafiły do biblioteki, a także znaczenie zachowanych znaków własnościowych dla badań nad historią książki i kulturą żydowską. Przedstawione przykłady ukazują, że pojedyncze woluminy mogą pełnić rolę nośników pamięci o nieistniejących już bibliotekach, księgarniach, organizacjach i czytelnikach. Stanowią one zarazem ważny element ochrony dziedzictwa kulturowego oraz źródło do rekonstrukcji lokalnej historii społeczności żydowskich.
SK.: biblioteki żydowskie, II Rzeczpospolita, proweniencja książek, znaki własnościowe, ekslibrisy, historia książki, dziedzictwo kulturowe, społeczności żydowskie, kolekcje biblioteczne, Zagłada (Holokaust), pamięć kulturowa

16. Damian Kruczkowski, MA
Zofia Urbanowska Municipal Public Library in Konin
T.: *Surviving Traces. Books from Former Jewish Libraries of the Second Polish Republic in the Collections of the Municipal Public Library in Konin*
A.: The collections of the Zofia Urbanowska Municipal Public Library in Konin contain valuable testimonies to the multicultural heritage of historical Poland. Among them, a special place is occupied by books originating from Jewish libraries that operated within the territory of the Second Polish Republic. Preserved copies bearing stamps, bookplates, handwritten notes, and ownership marks constitute tangible traces of institutions and communities whose activities were brought to an end by the Holocaust and the events of the Second World War.
This paper is devoted to the identification and analysis of these publications held in the collections of the Municipal Public Library in Konin. It discusses their provenance, the paths by which they entered the library's holdings, and the significance of preserved ownership marks for research into the history of the book and Jewish culture. The examples presented demonstrate that individual volumes can serve as carriers of memory of libraries, bookshops, organisations, and readers that no longer exist. At the same time, they represent an important element in the preservation of cultural heritage and a valuable source for reconstructing the local history of Jewish communities.
KW.: Jewish libraries, Second Polish Republic, book provenance, ownership marks, bookplates, history of the book, cultural heritage, Jewish communities, library collections, Holocaust, cultural memory

17. Marta E. Kurzyńska, mgr
Muzeum Narodowe w Szczecinie
T.: *Księgozbiór i działalność wydawnicza Szczecińskiego Towarzystwa Entomologicznego (1837–1945) w historii dawnego Muzeum Przyrodniczego w Szczecinie (1913–1945), czyli echa zapoznanej historii miasta*
A.: W 2027 r. przypada 190. rocznica powołania Szczecińskiego Towarzystwa Entomologicznego (Stettiner Entomologische Verein), które powstało jako pierwsze w Niemczech,

a trzecie po Paryżu (1832) i Londynie (1833), zrzeszając badaczy z całej Europy i obu Ameryk. Jego celem było zintegrowanie profesjonalizujących się i specjalizujących badań entomologicznych. STE gromadziło kolekcje zoologiczno-geologiczne, specjalistyczny księgozbiór oraz zbiory ikonograficzne, które w 1913 r. stały się zasobem ówczesnego Muzeum Przyrodniczego w Szczecinie, stanowiącego jeden z działów Muzeum Miejskiego (Museum der Stadt Stettin – Naturkundemuseum). Od 1945 r. zbiory te znajdują się w Muzeum i Instytucie Zoologii PAN w Warszawie. Przedmiotem wystąpienia, obok losów księgozbioru tego Towarzystwa, będzie również jego działalność naukowa i wydawnicza, składająca się na zapoznaną historię entomologii w Szczecinie.

SK.: historia nauki, zbiory przyrodnicze, muzealnictwo, Stettiner Entomologische Verein / Szczecińskie Towarzystwo Entomologiczne, Museum der Stadt Stettin – Naturkundemuseum / Muzeum Przyrodnicze Miasta Szczecin, Stettin/Szczecin, Pomorze, XIX–XX w.

17. Marta E. Kurzyńska, MA

National Museum in Szczecin

T.: *The Library and Publishing Activities of the Stettin Entomological Society (1837–1945) in the History of the Former Museum of Natural History in Stettin (1913–1945): Echoes of the City's Forgotten History*

A.: The year 2027 marks the 190th anniversary of the establishment of the Stettin Entomological Society (Stettiner Entomologische Verein), founded as the first entomological society in Germany and the third in Europe, after those established in Paris (1832) and London (1833). It brought together researchers from across Europe and the Americas. Its aim was to integrate the increasingly professionalised and specialised field of entomological research. The Society amassed zoological and geological collections, a specialised library, and iconographic collections, which in 1913 became part of the Natural History Museum in Stettin, one of the departments of the Municipal Museum (Museum der Stadt Stettin – Naturkundemuseum). Since 1945, the collections have been housed at the Museum and Institute of Zoology of the Polish Academy of Sciences in Warsaw. In addition to tracing the history of the Society's library, the presentation will examine its scientific and publishing activities, which together form a largely forgotten chapter in the history of entomology in Stettin/Szczecin.

KW.: history of science, natural history collections, museology, Stettiner Entomologische Verein / Stettin Entomological Society, Museum der Stadt Stettin – Naturkundemuseum / Natural History Museum in Stettin, Stettin / Szczecin, Pomerania, 19th–20th centuries

18. Dorota Lekka, dr

Stowarzyszenie Historyków Sztuki

T.: *Biblioteka Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. prof. Jana Białostockiego*

A.: Biblioteka Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. prof. Jana Białostockiego jest jedną z najważniejszych specjalistycznych bibliotek naukowych z zakresu historii sztuki

w Polsce. Powstała w 1953 r. jako zaplecze badawcze środowiska historyków sztuki, a przez ponad siedemdziesiąt lat zgromadziła ponad 38 tys. woluminów, wzbogacanych zarówno poprzez planowe zakupy, jak i dary wybitnych uczonych. Szczególne miejsce zajmuje księgozbiór prof. J. Białostockiego, jednego z najwybitniejszych historyków sztuki XX wieku, zachowany w historycznym układzie nadanym mu przez właściciela w jego prywatnej bibliotece. Współczesna polityka gromadzenia zbiorów kontynuuje i rozwija obszary badawcze reprezentowane przez Profesora, czyniąc z biblioteki unikatowe centrum specjalistycznej literatury z zakresu historii sztuki. Referat przedstawi dzieje biblioteki, znaczenie prywatnych kolekcji w kształtowaniu profilu zbiorów oraz rolę książnicy jako miejsca integrującego badaczy. Omówione zostaną również współczesne wyzwania związane z opracowaniem cyfrowym, udostępnianiem zbiorów oraz rolą wyspecjalizowanej biblioteki naukowej w dobie powszechnego dostępu do źródeł online.

SK.: biblioteki naukowe, kolekcje specjalne, opracowanie cyfrowe zbiorów, historia sztuki, księgozbiór prof. Jana Białostockiego

18. Dorota Lekka, PhD

Polish Association of Art Historians

T.: *The Jan Białostocki Library of the Association of Art Historians*

A.: The Professor Jan Białostocki Library of the Association of Art Historians is one of the most important specialised research libraries in the field of art history in Poland. Established in 1953 as a research resource for the community of art historians, it has, over more than seventy years, amassed a collection of over 38,000 volumes through both systematic acquisitions and generous donations from distinguished scholars. A particularly significant part of the collection is the private library of Professor Jan Białostocki, one of the foremost art historians of the 20th century, preserved in the original arrangement created by its owner in his private library. The library's current collection development policy continues and expands the fields of research represented by Professor Białostocki, making it a unique centre for specialised literature in art history. The paper will present the history of the library, the importance of private collections in shaping its holdings, and the role of the library as a place that fosters scholarly exchange. It will also address contemporary challenges related to digital cataloguing, providing access to collections, and the role of a specialised research library in an era of widespread online access to information resources.

KW.: research libraries, special collections, digital cataloguing, art history, Jan Białostocki's library

19. Agnieszka Lubera, mgr

Muzeum Narodowe w Krakowie

T.: *Historia Biblioteki Muzeum Narodowego w Krakowie do roku 1950*

A.: Biblioteka Muzeum Narodowego w Krakowie w swoim obecnym kształcie istnieje

od lat 50. XX wieku, natomiast jej historia sięga początków krakowskiej instytucji. Już bowiem w latach 90. XIX stulecia Zarząd Muzeum uznał za konieczne gromadzenie „publikacji traktujących o zabytkach na ziemiach polskich" oraz podręczników pomocnych muzealnikom „przy ocenianiu dzieł". Krótko, lecz celnie nakreślony wówczas profil księgozbioru pozostaje do dziś niemal niezmieniony. Rozwój idei „biblioteki podręcznej" oraz poszerzenie jej zasobu, Muzeum zawdzięcza prężnej, długoletniej działalności dyrektora Feliksa Kopery (1901–1950), który starał się wprowadzić w zarządzanej przez siebie instytucji zagraniczne rozwiązania w zakresie pracy naukowej. Umiał też pozyskać sympatię licznych kolekcjonerów dzieł sztuki, bibliofilów i artystów, którzy chętnie ofiarowywali swe zbiory do Muzeum Narodowego. W ten sposób istotny wpływ na kształt księgozbioru miały prywatne spuścizny podarowane przez Ignacego Wolskiego, Emeryka Hutten-Czapskiego, Wacława Lasockiego, Edwarda Goldsteina, Stanisława Wyspiańskiego, Józefa Siedleckiego, Feliksa Jasieńskiego czy Erazma Barącza. W pracy omówiono charakter tych kolekcji oraz dzieje Biblioteki muzealnej od jej powstania do końca urzędowania dyrektora Kopery.

SK.: Biblioteka Muzeum Narodowego w Krakowie, XIX–XX wiek, księgozbiór, darczyńcy, kolekcje historyczne

19. Agnieszka Lubera, MA

National Museum in Krakow

T.: *The History of the Library of the National Museum in Krakow until 1950*

A.: The Library of the National Museum in Krakow, in its current form, has existed since the 1950s; however, its history traces back to the very beginnings of the Krakow institution. As early as in the 1890s, the Museum Board deemed it necessary to collect "publications addressing historical monuments on Polish lands" and reference manuals to assist museum professionals "in evaluating works of art." The collection profile, though outlined briefly at the time, was highly accurate and remains virtually unchanged to this day. The Museum owes the development of the "reference library" concept and the expansion of its holdings to the dynamic, long-standing efforts of Director Feliks Kopera (1901–1950), who sought to introduce foreign practices in scholarly work to the institution under his management. Furthermore, he possessed a remarkable ability to win the favour of numerous art collectors, bibliophiles, and artists, who eagerly donated their collections to the National Museum. Consequently, the shape of the library collection was significantly influenced by private legacies donated by Ignacy Wolski, Emeryk Hutten-Czapski, Wacław Lasocki, Edward Goldstein, Stanisław Wyspiański, Józef Siedlecki, Feliks Jasieński, Erazm Barącz, and others. This paper discusses the character of these collections and the history of the museum library from its inception to the end of Director Kopera's tenure.

KW.: Library of the National Museum in Krakow, 19th–20th century, library collection, donors, historical collections

20. Edyta Łężniak, mgr

Zamek Królewski na Wawelu

T.: *Biblioteka jako wyraz potrzeb i zainteresowań pracowników Zamku Królewskiego na Wawelu*

A.: W wystąpieniu prezentowany jest zasób Biblioteki Zamku Królewskiego na Wawelu. Od samego początku księgozbiór budowany jest w ścisłej współpracy z pracownikami Muzeum w celu budowania warsztatu pracy obecnych i przyszłych pokoleń badaczy, studentów i pasjonatów.

Oferowana przez nas czytelnikom literatura jest niezbędna do opracowania zbiorów, przygotowania wystaw, prowadzonych prac konserwatorskich i badawczych. Nie wyczerpuje to jednak wszystkich działań podejmowanych w Bibliotece.

Wystąpienie stwarza też okazję do zaproszenia uczestników do odwiedzenia biblioteki na wzgórzu wawelskim.

SK.: Zamek Królewski na Wawelu, biblioteka fachowa, biblioteka muzealna

20. Edyta Łężniak, MA

Wawel Royal Castle

T.: *The Library: Reflecting the Needs and Interests of the Wawel Royal Castle Employees*

A.: The presentation offers a showcase of the collections of the Wawel Royal Castle Library. From the very beginning, the library collection has been developed in close cooperation with the Museum professionals to create a reliable resource for current and future generations of researchers, students, and enthusiasts.

The literature we offer to readers is vital for cataloguing collections, preparing exhibitions, and conducting conservation and research work. These activities by no means cover all the library operations.

The presentation also serves as an opportunity to invite the Conference's participants to visit the Library, located on Wawel Hill.

KW.: Wawel Castle, specialist library

21. Tomasz Makowski, dr

Biblioteka Narodowa

T.: *Dla kogo powstają biblioteki? O szczególnych potrzebach i szczególnych księgozbiorach*

21. Tomasz Makowski, PhD

The National Library

T.: *Who Are Libraries Created For? On Special Needs and Unique Collections of Books*

22. Monika Marczuk, mgr

Biblioteka Narodowa Francji

T.: *Biblioteka Towarzystwa Geograficznego (Société de géographie) i narodziny nowoczesnej geografii*

A.: Założone w Paryżu w grudniu 1821 r., wokół uczonych takich jak Mathieu Lenglès, Edme François Jomard, Jean-Denis Barbié du Bocage, Conrad Malte-Brun czy Charles-Athanase Walckenaer, Towarzystwo Geograficzne (Société de géographie) stawia sobie za misję poszerzanie wiedzy o Ziemi. Poprzez wspieranie ekspedycji terenowych, nagradzanie odkrywców, publikowanie prac naukowych – w szczególności swojego „Biuletynu" (Bulletin) – oraz organizowanie ogólnodostępnych wykładów, wyrasta ono na kluczowego aktora w procesie narodzin nowej dyscypliny, jaką jest geografia. Przewidziana od samego początku, biblioteka sukcesywnie powiększa swoje zbiory na przestrzeni dwóch stuleci, ulegając znacznemu wzbogaceniu o prywatną kolekcję księcia Rolanda Bonaparte, prezesa tej instytucji w latach 1910–1924. Przechowywany w Bibliotece Narodowej Francji (Bibliothèque nationale de France) od czasu jego zdeponowania w 1942 r., ten obszerny korpus druków, map, rękopisów terenowych oraz fotografii z wypraw stanowi dziś pierwszorzędne świadectwo narodzin nowoczesnej geografii. Podczas niniejszego wystąpienia postaramy się prześledzić kluczowe etapy w historii Société de géographie, a także zaprezentować wybrane, wyjątkowe zbiory, jakie kryje jej biblioteka.
SK.: Historia geografii, towarzystwa naukowe, zbiory biblioteczne, kolekcje

22. Monika Marczuk, MA
Bibliothèque nationale de France
T.: *The Library of the Société de géographie and the Birth of Modern Geography*
A.: Founded in Paris in December 1821 around scholars such as Mathieu Lenglès, Edme François Jomard, Jean-Denis Barbié du Bocage, Conrad Malte-Brun, and Charles-Athanase Walckenaer, the Société de géographie set itself the mission of advancing knowledge of the Earth. By supporting field expeditions, rewarding explorers, publishing scientific works – most notably its « Bulletin » – and organising public lectures, it established itself as a major actor in the emergence of a new discipline: geography. Planned from the outset, the library saw its holdings expand over two centuries, significantly enriched by the personal collection of Prince Roland Bonaparte, the institution's president from 1910 to 1924. Housed at the Bibliothèque nationale de France since its deposit in 1942, this vast corpus of printed works, maps, field manuscripts, and explorers' photographs stands today as a major testament to the birth of modern geography. During this presentation, we will endeavour to retrace the key stages in the history of the Société de géographie and to showcase some of the exceptional collections housed within its library.
KW.: History of geography, Scientific societies, Library collections

23. Ewa Mostowicz-Kapciak, dr
Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
T.: *Biblioteka wilanowska dawniej i dziś – od króla Jana III po kolekcję muzealną*
A.: Biblioteka wilanowska ma niemal tak długą tradycję jak pałac w Wilanowie.

Już w pierwotnym planie król Jan III Sobieski przewidział specjalne pomieszczenie dla zbiorów bibliotecznych. Do dziś zachowała się pierwotna barokowa dekoracja informująca o układzie tematycznym ksiąg.
Zbiorem ksiąg opiekował się Adam Adamandy Kochański. Ten wybitny uczony uporządkował królewską kolekcję oraz prawdopodobnie opracował koncepcję wystroju.
Po śmierci króla Jana III zbiory biblioteczne uległy rozproszeniu. Kolejni właściciele pałacu starali się odtworzyć świetność kolekcji. Wielką rolę w tym dziele miał Stanisław Kostka Potocki i jego potomkowie. Okazałe zbiory wymagały dostosowania kolejnych wnętrz pałacu.
Zbiory dawnej biblioteki są przechowywane w Bibliotece Narodowej. Obecnie Muzeum gromadzi księgi należące lub nawiązujące tematycznie do zbioru historycznego zgodnie z koncepcją kolejnych właścicieli oraz pielęgnuje pamięć miejsca, zachowując dawny charakter wnętrz.
SK.: Wilanów, król Jan III Sobieski, biblioteka Potockich, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

23. Ewa Mostowicz-Kapciak, PhD
Museum of King Jan III's Palace at Wilanów
T.: *The Wilanów Library: Past and Present. From King John III to the Museum Collection*
A.: The Wilanów Library's tradition is almost as long as that of the Palace itself. In his original plans, King Jan III Sobieski designated a special room for the collection, preserving to this day its original Baroque decoration that reflects the thematic arrangement of the books. The royal library was organised by the distinguished scholar Adam Adamandy Kochański, who likely designed its interior concept. After the King's death, the collection became dispersed, but subsequent owners sought to restore its former glory. Stanisław Kostka Potocki and his descendants played a pivotal role, adapting additional palace rooms as the library grew. Today, the surviving historic books are held by the National Library of Poland. In keeping with the vision of its successive owners, the Museum now collects books that once belonged to the library or share its themes, while preserving the memory of the place through its historic interiors.
KW.: King John III Sobieski, Potocki Library, Museum of King Jan III's Palace at Wilanów

24. Katarzyna Mazur, mgr
Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie
T.: *Od warsztatu uczonego po zbiory magnackie. Charakterystyka księgozbioru Biblioteki Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie*
A.: Referat przedstawia specyfikę i strukturę zbiorów bibliotecznych Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie. Liczący ponad 18 tys. woluminów księgozbiór pełni funkcję specjalistycznego warsztatu badawczego dla historyków nauki, kultury i archiwistów. Składa się z trzech głównych filarów: księgozbioru podręcznego, historycznej Biblioteki Rozdolskiej Lanckorońskich oraz prywatnej kolekcji prof. Henryka Barycza. Dopeł-

nieniem tego zasobu są, będące obecnie w trakcie opracowywania, zbiory książkowe towarzyszące Fototece Lanckorońskich. W wystąpieniu omówiony zostanie profil gromadzenia zbiorów, ich zróżnicowanie oraz unikatowe walory proweniencyjne (dedykacje, zapiski, ekslibrisy). Zaprezentowane zostaną także praktyczne zasady udostępniania i wykorzystania zasobu w pracy naukowej.
SK.: Biblioteka Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie, Biblioteka Rozdolska Lanckorońskich, kolekcja Henryka Barycza, Fototeka Lanckorońskich, księgozbiór

24. Katarzyna Mazur, MA
The Archives of Science of PAN and PAU in Krakow
T.: *From a Scholar's Workshop to Magnate Collections: Characteristics of the Library Collection of the Archive of Science of the Polish Academy of Sciences (PAN) and the Polish Academy of Arts and Sciences (PAU) in Krakow*
A.: The paper presents the specific nature and structure of the library collections of the Archives of Science of the Polish Academy of Sciences (PAN) and the Polish Academy of Arts and Sciences (PAU) in Krakow. Containing over 18,000 volumes, the book collection serves as a specialised research workshop for historians of science and culture, as well as archivists. It consists of three main pillars: the reference library, the historical Rozdół Library of the Lanckoroński family, and the private collection of Prof. Henryk Barycz. This resource is complemented by the book collections accompanying the Lanckoroński Phototheca, which are currently being processed. The article discusses the collection profile, the diversity of the holdings, and their unique provenance values (dedications, marginalia, bookplates). Furthermore, practical rules for providing access to and utilising the collection in academic research are outlined.
KW.: Library of the Archives of Science of the PAS and the PAAS in Krakow, Rozdół Library of the Lanckoroński family, Collection of Henryk Barycz, Lanckoroński Phototheca, Book collection

25. Wojciech Mądry, dr
Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk
T.: *Bibliotheca praeteritorum. Biblioteka minionych czasów. Historia powstania i działalności Biblioteki Zakładu Historii Instytutu Slawistyki PAN w Poznaniu w latach 1954–2018*
A.: Działająca w latach 1954–2018 Biblioteka Zakładu Historii Instytutu Slawistyki PAN (IS PAN) w Poznaniu była unikalną w skali kraju biblioteką slawistyczną. Powstała z inicjatywy prof. Andrzeja Wędzkiego, długoletniego sekretarza redakcji „Słownika starożytności słowiańskich", w celu zabezpieczenia bazy źródłowej dla tego projektu. W warunkach powszechnych niedoborów i izolacji międzynarodowej powstał specjalistyczny księgozbiór z zakresu archeologii, historii, toponomastyki oraz historii sztuki średniowiecznej Słowiańszczyzny, uzupełniony o interpretacje autorów antycznych. Po śmierci profesora w 2017 r., zgodnie z jego testamentem, zasoby powiększyły się o ponad 10 tysięcy woluminów z jego prywatnych zbiorów oraz kolekcję map. Pod koniec działalności biblioteka

liczyła ponad 50 tysięcy woluminów i stanowiła ważne zaplecze badawcze dla poznańskich badaczy Słowiańszczyzny. W 2019 r., z przyczyn finansowych, IS PAN przekazał ten unikalny księgozbiór Bibliotece Kórnickiej PAN celem włączenia go do jej zbiorów.
SK.: biblioteka, księgozbiór, mapy, Słowiańszczyzna, średniowiecze

25. Wojciech Mądry, PhD
Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences
T.: *Bibliotheca Praeteritorum. A Library of Bygone Times. The history of the Establishment and Activities of the Library of the Department of History, Institute of Slavic Studies of the Polish Academy of Sciences in Poznań, 1954–2018*
A.: The Library of the Department of History of the Institute of Slavic Studies of the Polish Academy of Sciences (IS PAN) in Poznań, which operated from 1954 to 2018, was a unique Slavic studies library in Poland. It was established on the initiative of Professor Andrzej Wędzki, who served for many years as secretary of the editorial board of Słownik starożytności słowiańskich [Lexicon of Slavic Antiquities], with the aim of providing a comprehensive source base for this landmark project. Despite the widespread shortages and international isolation of the period, the library developed a specialised collection encompassing the archaeology, history, toponymy, and medieval art history of the Slavic world, complemented by works addressing the accounts and interpretations of ancient authors. Following Professor Wędzki's death in 2017, and in accordance with his will, the collection was expanded by more than 10,000 volumes from his private library, as well as a collection of maps. By the end of its operation, the library held more than 50,000 volumes and had become an important research resource for scholars of the Slavic world in Poznań. In 2019, for financial reasons, IS PAN transferred this unique collection to the Kórnik Library of the Polish Academy of Sciences, where it was incorporated into its holdings.
KW.: library, book collection, maps, Slavic world, Middle Ages

26. Aneta Müller-Pauszek, mgr
Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu
T.: *Fragmenty księgozbioru Muzeum Erazma Majewskiego w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Zarys problematyki*
A.: Erazm Majewski (1858–1922) – polski archeolog, socjolog, botanik, etnograf, muzealnik. Liczący ponad 3000 książek zbiór zgromadzony przez Majewskiego był początkowo uzupełnieniem jego prywatnych zainteresowań. Z czasem stał się częścią dopełniającą Muzeum Erazma Majewskiego – prywatną instytucję muzealną. Część księgozbioru po jego śmierci w 1922 r. trafiła w darze do zbiorów BUP. Celem wystąpienia jest próba scharakteryzowania księgozbioru. Podstawą opisu będzie rękopiśmienny, dwutomowy katalog pozostający w zbiorach BUP. Zbiór ten jest odbiciem zainteresowań Majewskiego – znajdują się w nim bowiem dzieła botaniczne, filozoficzne, socjologiczne, archeologiczne, słowniki, liczne czasopisma, kalendarze czy prognostyki. Znaczącą

część stanowi literatura XIX-wieczna współczesna Majewskiemu. Jest to zarówno literatura polskojęzyczna, jak i obcojęzyczna. Możliwe jest także wskazanie znaków własnościowych (pieczątki, ekslibrisy, sygnatury).

SK.: Erazm Majewski, Muzeum Erazma Majewskiego, księgozbiory prywatne, biblioteki muzealne, znaki własnościowe

26. Aneta Müller-Pauszek, MA

University Library in Poznań

T.: *Fragments of the Erazm Majewski Museum Library Collection in the Holdings of the Poznań University Library: An Outline of the Issues*

A.: Erazm Majewski (1858–1922) was a Polish archaeologist, sociologist, botanist, ethnographer, and museologist. The collection of more than 3,000 books assembled by Majewski initially served as a complement to his private interests. Over time, it became an integral part of the Erazm Majewski Museum, a private museum institution.

After Majewski's death in 1922, part of the book collection was donated to the University Library in Poznań (BUP). The aim of this presentation is to characterise this book collection. The analysis will be based on a handwritten, two-volume catalogue preserved in the collections of BUP.

The collection reflects Majewski's broad interests and includes works on botany, philosophy, sociology, and archaeology, as well as dictionaries, numerous journals, calendars, and prognostications. A significant portion consists of nineteenth-century literature contemporary to Majewski. The collection contains both Polish-language and foreign-language publications. It is also possible to identify various ownership marks, such as stamps, bookplates, and shelf marks.

KW.: Erasm Majewski, Erasm Majewski Museum, private libraries, museum libraries, provenance marks

27. Monika Paś, kustosz

Muzeum Narodowe w Krakowie

T.: *Poza biblioteką. Księgozbiór przypadkowy w zbiorach Działu Rzemiosła Artystycznego, Kultury Materialnej i Militariów Muzeum Narodowego w Krakowie*

A.: Choć w strukturze Muzeum Narodowego w Krakowie wyodrębnione są dwa działy programowo gromadzące zbiory biblioteczne, tj. Dział Starych Druków i Rękopisów oraz Biblioteka, druki traktowane jako muzealia o charakterze artystycznym lub pamiątkowym w ograniczonym zakresie przechowywane są również w innych działach – m.in. w Dziale Rzemiosła Artystycznego, Kultury Materialnej i Militariów. Na przestrzeni lat zgromadzono w nim ponad pięćdziesiąt książek oraz znaczną liczbę ulotek, innych druków i rękopisów kwalifikowanych jako tzw. dokumenty życia społecznego. Niektóre były wielokrotnie publikowane i pokazywane na wystawach w różnych kontekstach, inne dotychczas pozostały niewykorzystane. W referacie oprócz prezentacji różnorodności tego zbioru zostanie podjęta próba wskazania powodów takiej inwentaryzacji składających się nań artefaktów.

SK.: Muzeum Narodowe w Krakowie, pamiątki narodowe, oprawy artystyczne

27. Monika Paś, curator

National Museum in Krakow

T.: *Outside the Library. A Random Collection of Books in the Department of Decorative Arts, Material Culture, and Militaria of the National Museum in Krakow*

A.: Although the National Museum in Krakow has two distinct departments that gather library collections as a matter of policy: the Department of Old Prints and Manuscripts and the Library, printed materials treated as museum artifacts of an artistic or commemorative nature are also stored to a limited extent in other departments, including the Department of Artistic Crafts, Material Culture, and Militaria. Over the years, the collection has accumulated over fifty books and a significant number of leaflets, other printed materials, and manuscripts classified as documents of social life. Some have been published numerous times and displayed in exhibitions in various contexts, while others have remained unused to date. In addition to presenting the diversity of this collection, this paper will attempt to identify the reasons for this inventory of its constituent artifacts.

KW.: The National Museum in Krakow, national keepsakes, artistic book bindings

28. Tomasz Piekarski, dr

Akademia Mazowiecka w Płocku

T.: *Biblioteka im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego – między ochroną dziedzictwa a dostępem do wiedzy i pamięci*

A.: Biblioteka im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego to jedna z największych tego typu instytucji na Mazowszu. Jest własnością jednego z najstarszych towarzystw naukowych w kraju. Gromadzi zbiory z wielu dyscyplin naukowych, łącznie posiada 400 tysięcy jednostek bibliotecznych. Oprócz zbiorów bibliotecznych gromadzi archiwalną prasę i materiały ikonograficzne takie jak: plakaty, dokumenty życia społecznego i fotografie. Księgozbiór obejmuje obiekty polskie i obce, od inkunabułów i starodruków z XV w. po książki współczesne. Wśród materiałów prasowych znajdują się także czasopisma z XIX w.

Przez wiele lat pełniła ona wraz z TNP jedna z najważniejszych ról kulturotwórczych w regionie. Referat przybliży jej współczesną rolę w upowszechnianiu i promocji nauki i kształtowania tożsamości lokalnej oraz problemy związane z jej funkcjonowaniem.

SK.: Biblioteka im. Zielińskich, Płock, TNP, dziedzictwo kulturowe

28. Tomasz Piekarski, PhD

The Mazovian University in Płock

T.: *The Zieliński Library of the Płock Scientific Society – Between Heritage Preservation and Access to Knowledge and Memory*

A.: The Zieliński Library of the Płock Scientific Society is one of the largest institutions of its kind in the Mazovia region. It is owned by one of the country's oldest scientific

societies. The library houses collections spanning numerous academic disciplines, comprising a total of 400,000 items. In addition to its book collection, the library holds archival periodicals and iconographic materials, such as posters, ephemera, and photographs. Its holdings include both Polish and foreign works, ranging from 15th-century incunabula and early printed books to contemporary publications. The periodical collection also includes 19th-century journals.
For many years, the library – together with the Płock Scientific Society – has played a pivotal role in shaping the region's cultural life. This presentation will outline the library's contemporary role in the dissemination and promotion of science and the shaping of local identity, as well as the challenges associated with its operations.
KW.: Zieliński Library, Płock, Płock Scientific Society, cultural heritage

29. Tomasz Pomykacz, dr
Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej
T.: *Biblioteka Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej – ostoja pozostałości księgozbiorów regionalnych w burzliwym stuleciu*
A.: Dzieje i zasoby Biblioteki Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w dużej mierze odzwierciedlają złożoną historię Przemyśla w XX wieku. Początki biblioteki sięgają 1909 r., gdy powstało Towarzystwo Przyjaciół Nauk (TPN). Jednym z celów towarzystwa było stworzenie w Przemyślu „polskiego ogniska naukowego", a jednym z środków osiągnięcia tego celu – założenie biblioteki. W dwudziestoleciu międzywojennym pod egidą towarzystwa powstało przemyskie muzeum, które, nie posiadając odrębnej biblioteki, korzystało ze zbiorów TPN-u. W czasie II wojny światowej TPN uległ likwidacji, muzeum – wraz z biblioteką – kontynuowało działalność w ramach trudnych realiów następujących po sobie okupacji. Wydarzenia wojenne i powojenne – zmiany w strukturze narodowościowej, własnościowej, społecznej Polski – wpłynęły też istotnie na zawartość księgozbioru biblioteki przemyskiego muzeum, w której znalazły się ocalałe resztki księgozbiorów ziemiańskich, kościelnych, prywatnych czy należących do organizacji społecznych. Po 1945 r. tym czasie stopniowo też nastąpił proces przekształcania biblioteki w odrębną jednostkę muzealną.
SK.: Biblioteka Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu, biblioteki muzealne, księgozbiory prywatne, XX wiek
29. Tomasz Pomykacz, PhD
National Museum of the Przemyśl Region
T.: *The Library of the National Museum of the Przemyśl Region – a Sanctuary for the Remnants of Regional Book Collections during a Turbulent Century*
A.: The history and holdings of the library of the National Museum of the Przemyśl Region largely reflect the complex history of Przemyśl in the 20th century. The library's origins date back to 1909, when the Society of Friends of Learning (TPN) was established. One of the Society's goals was to create a "Polish centre of scholarship" in Przemyśl, and founding

a library was one of the means to achieve this. During the interwar period, the Przemyśl museum was established under the Society's auspices; lacking its own separate library, it relied on the TPN's collections. During World War II, the TPN was dissolved, yet the museum – along with its library – continued to operate amidst the reality of successive occupations. Wartime and postwar events – including shifts in Poland's ethnic, social, and property-ownership structures – significantly influenced the museum library's collection, which came to include the surviving remnants of libraries formerly owned by the landed gentry, the church, private individuals, and social organisations. After 1945, the library gradually underwent transformation into a distinct museum unit.
KW.: Library of the National Museum of the Przemyśl Region, Society of Friends of Learning in Przemyśl, museum libraries, private book collections, 20th century

30. Izabela Przepałkowska, dr
Uniwersytet Warszawski, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
T.: *Biblioteka cyfrowa jako forma współczesnego budowania biblioteki wspólnej – na przykładzie projektu „e-Kultura. Cyfrowa transformacja zbiorów specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie oraz Biblioteki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina"*
A.: Biblioteka cyfrowa może być rozumiana nie tylko jako sposób na ochronę oraz udostępnianie zbiorów specjalnych, lecz także jako współczesna forma budowania biblioteki wspólnej – przestrzeni, w której fizycznie rozproszone zasoby różnych instytucji zostają połączone poprzez ustandaryzowane zasady opisu obiektu, jego digitalizacji i prezentacji w środowisku cyfrowym. Referat będzie poświęcony temu zagadnieniu na przykładzie projektu „e-Kultura. Cyfrowa transformacja zbiorów specjalnych Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie oraz Biblioteki Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina" (FERC.02.03-IP.01-0018/25-00). Analizie zostaną poddane założenia i wdrożona na ich podstawie praktyka cyfrowej transformacji zbiorów specjalnych w bibliotece akademickiej jako instytucji gromadzącej, opracowującej i upowszechniającej zasoby wiedzy. Szczególna uwaga zostanie poświęcona płaszczyznom, w oparciu o które budowana jest przestrzeń wspólnej biblioteki cyfrowej: obszar wewnątrz- i międzyinstytucjonalny (wirtualne scalenie zasobów Gabinetów Zbiorów Specjalnych BUW oraz Biblioteki UMFC), a także postulaty odbiorów rozpoznane dzięki badaniu ich potrzeb.
SK.: biblioteka cyfrowa, biblioteka wspólna, zbiory specjalne, cyfrowe udostępnianie, transformacja cyfrowa
30. Izabela Przepałkowska, PhD
University of Warsaw, University Library
T.: *Digital Library as a Contemporary Form of Building a Shared Library: The Case of the „e-Culture. Digital Transformation of Special Collections of the University of Warsaw Library and the Fryderyk Chopin University of Music Library" Project*
A.: A digital library can be understood not only as a means of preserving and providing access to special collections, but also as a contemporary form of building a shared

library – a space in which the physically dispersed resources of different institutions are brought together through standardised principles for the description, digitisation, and presentation of objects in a digital environment. The paper will address this issue through the example of the „e-Culture. Digital Transformation of Special Collections of the University of Warsaw Library and the Fryderyk Chopin University of Music Library" project (FERC.02.03-IP.01-0018/25-00).
The paper will analyse the objectives of the project and the practices of digital transformation of special collections implemented on their basis in an academic library understood as an institution responsible for collecting, processing, and disseminating knowledge resources. Particular attention will be paid to the dimensions underlying the construction of a shared digital library space: the intra- and inter-institutional dimension, involving the virtual integration of the resources of the Special Collections Departments of the University of Warsaw Library and the Fryderyk Chopin University of Music Library, as well as the expectations and requirements of users identified through research into their needs.
KW.: digital library, shared library, special collections, digital access, digital transformation

31. Jan Šejbl, MA
Národní muzeum – Náprstkovo muzeum
T.: *NáprstkaFrom Private Library to Open Resource: The Changing Role of the Náprstek Museum Library*
A.: The Náprstek Museum Library was established in 1858 as a private initiative of Vojta Náprstek (1826–1894), a Czech patriot and philanthropist. From the outset, it was more than a library: it also served as an important social and intellectual centre. Although privately owned, it was open to the wider public and offered access not only to books and periodicals, but also to visual media. Particularly innovative were days reserved exclusively for women, whose access to education was then considerably restricted. Náprstek established the museum later, originally to document technological progress. During the 20th century, the museum and library evolved from a private salon and museum of industry into a scholarly institution focused on non-European cultures. This shift was reflected in its acquisition policy and the development of a specialised research library. Digital technologies now offer new ways of exploring and sharing its rich collections.
KW.: specialised libraries, library history, Náprstek Museum, Non-European cultures, digital access
31. Jan Šejbl, mgr
Muzeum Narodowe w Pradze – Muzeum Náprstka
T.: *Od biblioteki prywatnej do otwartego zasobu: zmieniająca się rola Biblioteki Muzeum*
A.: Biblioteka Muzeum Náprstka powstała w 1858 r. z prywatnej inicjatywy Vojty Náprstka (1826–1894), czeskiego patrioty i filantropa. Od początku była czymś więcej

niż tylko biblioteką – pełniła również funkcję ważnego ośrodka życia społecznego i intelektualnego. Mimo prywatnego charakteru była dostępna dla szerszego grona odbiorców i oferowała nie tylko książki i czasopisma, lecz także materiały wizualne. Szczególnie nowatorskim rozwiązaniem były dni przeznaczone wyłącznie dla kobiet, których dostęp do edukacji był wówczas znacznie ograniczony. Samo Muzeum Náprstek założył dopiero później, początkowo w celu dokumentowania postępu technicznego. W XX wieku muzeum i biblioteka przeszły znaczącą transformację – od prywatnego salonu i muzeum przemysłu do instytucji naukowej zajmującej się kulturami pozaeuropejskimi. Zmiana ta znalazła odzwierciedlenie w polityce gromadzenia zbiorów oraz w rozwoju specjalistycznej biblioteki naukowej. Współcześnie technologie cyfrowe otwierają nowe możliwości badania i udostępniania jej bogatych zbiorów.
SK.: biblioteki specjalistyczne, historia bibliotek, Muzeum Náprstka, kultury pozaeuropejskie, dostęp cyfrowy

32. Krzysztof Sitnik, dr hab.
Zakopane
T.: *Księgozbiór klasztoru oo. Bernardynów w Krystynopolu na podstawie katalogu z 1851 r.*
A.: W Archiwum Prowincji oo. Bernardynów w Krakowie znajduje się Katalog biblioteki klasztoru oo. Bernardynów w Krystynopolu, napisany w 1851 r. przez nieznanego bliżej zakonnika. Katalog, ułożony w porządku alfabetycznym, nie został jednak przez autora doprowadzony do końca. Zasób biblioteki, według niedokończonego inwentarza, wykazywał 226 tomów. Nie mniej jednak na jego podstawie mogłem wyodrębnić jego główne działy według zawartości treściowej zasobu bibliotecznego. Były to: Biblia; ojcowie Kościoła, doktorzy i pisarze kościelni; kaznodziejstwo; teologia scholastyczna, moralna, pozytywno-kontrowersyjna; dziejopisarstwo kościelne i powszechne; prawo; monastica, reguły zakonne; piśmiennictwo ascetyczne i mistyczne; filozofia. Istniała zależność między zasobami wyżej wymienionych działów a ich znaczeniem w życiu bernardynów klasztoru krystynopolskiego. Niewątpliwie dominujące w zasobie bibliotecznym prace teologiczno-filozoficzne służyły zakonnikom w pogłębianiu nauki o Panu Bogu. Bernardyni posiadali zaplecze w postaci książek z zakresu kaznodziejstwa, biblistyki oraz ascetyki i mistyki, prawa, odpowiadające strukturze życia zakonnego i szeroko rozumianej pracy duszpasterskiej. Niemniej mogę stwierdzić, że bernardyńska książnica w Krystynopolu stała na dobrym poziomie. Jej zawartość w pewnym stopniu przybliża intelektualne zainteresowania, zakres formacji oraz osiągnięcia naukowe tej wspólnoty zakonnej.
SK.: Krystynopol, bernardyni, klasztor, biblioteka
32. Krzysztof Sitnik, Asst. Prof.
Zakopane
T.: *The Book Collection of the Bernardine Monastery in Krystynopol Based on the 1851 Catalogue*

A.: The Archives of the Bernardine Province in Kraków hold the Catalogue of the Library of the Bernardine Monastery in Krystynopol, compiled in 1851 by a friar whose identity remains unknown. The catalogue was arranged in alphabetical order; however, its author did not complete it. According to the unfinished inventory, the library collection comprised 226 volumes. Nevertheless, on the basis of the catalogue, it was possible to identify its main subject areas according to the content of the library holdings. These included: the Bible; Church Fathers, Doctors of the Church, and ecclesiastical writers; preaching; scholastic, moral, positive, and controversial theology; ecclesiastical and general historiography; canon and civil law; monastica and religious rules; ascetic and mystical literature; and philosophy.
There was a clear relationship between the holdings of the above-mentioned sections and their significance for the life of the Bernardine community at the Krystynopol monastery. The predominantly theological and philosophical works in the library undoubtedly served the friars in deepening their knowledge and understanding of God. The Bernardines had at their disposal books on preaching, biblical studies, asceticism and mysticism, and law, corresponding to the structure of conventual life and their broadly understood pastoral activities.
Nevertheless, it can be concluded that the Bernardine library in Krystynopol was of a good standard. Its contents provide, to some extent, insight into the intellectual interests, scope of formation, and scholarly achievements of this religious community.
KW: Krystynopol, Bernardines, monastery, library

33. Aleksandra Siuciak, mgr
Muzeum Zamkowe w Malborku
T.: *Filar muzealnej tożsamości – historia, znaczenie i funkcja Biblioteki Muzeum Zamkowego w Malborku*
A.: Biblioteka Muzeum Zamkowego w Malborku jest specyficznym typem książnicy ze względu na macierzystą instytucje, której bezpośrednio podlega. Powołana do życia wraz z muzeum w 1961 r., stanowi kluczowe miejsce w podstawowej działalności placówki. To nie tylko zaplecze naukowe dla kuratorów, konserwatorów oraz muzealników, bezpośrednio wspierające procesy badawczo-wystawiennicze w muzeum. Dzięki zgromadzonemu, specjalistycznemu księgozbiorowi to także nieoceniony warsztat badawczy dla szerokiego grona użytkowników począwszy od profesjonalnych badaczy z kraju i zagranicy, pasjonatów historii i kultury, na lokalnej społeczności kończąc.
Specyfika miejsca, w którym funkcjonuje, oraz jego burzliwa przeszłość wpłynęły na dzisiejsze postrzeganie chronionego dziedzictwa, dlatego też Biblioteka Muzeum Zamkowego w Malborku jest ważnym filarem budującym naukową i historyczną tożsamość całej instytucji.
SK.: Muzeum Zamkowe w Malborku, Biblioteka Muzeum Zamkowego w Malborku, biblioteka muzealna, tożsamość, historia

33. Aleksandra Siuciak, MA
Malbork Castle Museum
T.: *A Pillar of Museum Identity – The History, Significance, and Function of the Library of the Malbork Castle Museum*
A.: The Library of the Malbork Castle Museum represents a distinctive type of museum library, shaped by the specific character of its parent institution. Established alongside the museum in 1961, it plays a pivotal role in the core activities of the institution. It serves not only as a research support system for curators, conservators, and museum professionals – directly supporting research and exhibition processes within the museum – but its specialised collection also provides an invaluable research workshop for a wide range of users, from professional researchers from Poland and abroad, to history and culture enthusiasts, and members of the local community. The unique nature of the site, combined with its turbulent past, has profoundly influenced the contemporary perception of the preserved heritage. Consequently, the Library of the Malbork Castle Museum stands an essential pillar in building the scientific and historical identity of the entire institution.
KW.: Malbork Castle Museum, Malbork Castle Museum Library, museum library, identity, history

34. Anna Sobolewska, mgr / Marta Tworkowska, mgr
Biblioteka Politechniki Gdańskiej
T.: *Książka, nauka i środowisko uczonych. Historia biblioteki Die Naturforschende Gesellschaft in Danzig*
A.: Biblioteka Gdańskiego Towarzystwa Przyrodniczego (Die Naturforschende Gesellschaft in Danzig) kształtowała się wraz z rozwojem samego Towarzystwa, którego początki sięgają 1743 r. Systematycznie rozbudowywany specjalistyczny księgozbiór odzwierciedlał zainteresowania badawcze uczonych związanych z Towarzystwem oraz ich ambicje stworzenia kolekcji o unikatowej wartości naukowej i dokumentacyjnej. Analizie zostanie poddane funkcjonowanie Biblioteki Towarzystwa, z uwzględnieniem źródeł pozyskiwania i udostępniania zbiorów, roli bibliotekarza oraz kolejnych siedzib i miejsc przechowywania księgozbioru. Rok 1923 stanowił przełom w dziejach Biblioteki Die Naturforschende Gesellschaft. Księgozbiór został przekazany Bibliotece Technische Hochschule der Freien Stadt Danzig (późniejszej Politechnice Gdańskiej – PG). Działania wojenne z 1945 r. spowodowały znaczne rozproszenie i zniszczenie zbiorów. Obecnie w Bibliotece PG zachowało się 426 woluminów wydawnictw zwartych oraz 949 tomów wydawnictw ciągłych ze znakami własnościowymi Towarzystwa.
SK.: Gdańskie Towarzystwo Przyrodnicze, Biblioteka Gdańskiego Towarzystwa Przyrodniczego, Biblioteka Politechniki Gdańskiej, biblioteka towarzystwa naukowego, nauki przyrodnicze
34. Anna Sobolewska, MA / Marta Tworkowska, MA
Gdańsk University of Technology Library

T.: *Book, Science, and Learned Circles: A History of the Library of Die Naturforschende Gesellschaft in Danzig*

A.: The Library of the Danzig Research Society (Die Naturforschende Gesellschaft in Danzig) developed along with the Society itself, whose beginnings date back to 1743. Its systematically developed specialist collection reflected both the scholarly interests of researchers affiliated with the Society and their ambition to establish a collection of exceptional scientific and documentary value. The study examines the functioning of the Society's Library, with particular attention to the acquisition and accessibility of its holdings, the role of the librarian, and the successive seats and storage locations of the collection. The year 1923 represented a turning point in the history of the Library of Die Naturforschende Gesellschaft, when the collection was transferred to the Library of the Technische Hochschule der Freien Stadt Danzig – later Gdańsk University of Technology. The wartime events of 1945 resulted in a substantial dispersal and destruction of the collection. At present, the Gdańsk University of Technology Library holds 426 volumes of monographs and 949 volumes of journals bearing the Society's ownership marks.

KW.: Danzig Research Society, The Library of the Danzig Research Society, Gdańsk University of Technology Library, learned society library, natural sciences

35. Mikołaj Spodaryk, dr

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

T.: *Altera pars: ad usum omnium. Fragment księgozbioru Towarzystwa Uniwersytetu Ludowego jako początek krakowskiej biblioteki publicznej*

A.: Historia bibliotek tworzonych dla określonych środowisk rodzi pytanie o granice ich otwartości, podczas gdy idea biblioteki publicznej zakłada powszechny dostęp do książki. Referat podejmuje problem powołania Miejskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, której bezpośrednią spadkobierczynią jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie. Szczególne miejsce w rekonstrukcji dziejów biblioteki zajmują kroniki oraz dokumenty życia społecznego zachowane w jej zbiorach. Analiza tych źródeł pozwala odtworzyć okoliczności powstania biblioteki oraz rolę, jaką odegrał w tym procesie przejęty przed wojną światową księgozbiór Towarzystwa Uniwersytetu Ludowego, stanowiący, wraz z innymi księgozbiorami darowanymi miastu, trzon powołanej jeszcze w latach 20. XX w. Biblioteki im. E. Bandrowskiego. Rezultatem prowadzonych badań jest odnalezienie części tego księgozbioru. Zachowany zespół, dotychczas nierozpoznany i niezabezpieczony, został odkryty podczas prac porządkowych nad niezinwentaryzowanymi pozycjami z tzw. egzemplarza obowiązkowego z lat 60. i 70. XX w. Odnaleziony fragment zasobu TUL nie posiada ksiąg inwentarzowych ani akcesyjnych, co stanowi pewne wyzwania związane z jego identyfikacją i rekonstrukcją pierwotnego kształtu kolekcji.

SK.: Biblioteki Publiczne, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Towarzystwo Uniwersytetu Ludowego, Dokumenty Życia Społecznego

35. Mikołaj Spodaryk, PhD

The Regional Public Library in Krakow

T.: *Altera pars: ad usum omnium. A Collection from the Folk University Society Library as the Beginning of the Krakow Public Library*

A.: The history of libraries established for specific communities raises questions about the boundaries of their openness, while the very idea of a public library presupposes universal access to books. This paper examines the establishment of the Municipal Public Library in Krakow, whose direct successor is the Regional Public Library in Krakow. A particularly important role in reconstructing the history of the library is played by chronicles and non-book materials preserved in its collections. An analysis of these sources makes it possible to reconstruct the circumstances surrounding the library's establishment and to examine the role played in this process by the book collection of the Folk University Society (Towarzystwo Uniwersytetu Ludowego, TUL), acquired before the Great War. Together with other book collections donated to the city, it formed the core of the E. Bandrowski Library, established as early as in the 1920s.

One outcome of the research has been the discovery of a previously unidentified part of this collection. The surviving body of material, which had neither been properly identified nor secured, was discovered during the sorting and processing of uncatalogued items from the so-called legal deposit collection dating from the 1960s and 1970s. The rediscovered fragment of the TUL collection contains neither inventory records nor accession registers, posing a number of challenges for its identification and for the reconstruction of the collection's original structure and scope.

KW.: Public Libraries, Regional Library in Cracow, Folk University Society

36. Povilas Andrius Stepavičius, MA

Martynas Mažvydas National Library of Lithuania

T.: *Remnants of Lost Libraries: (Re)searching the Vilnius Diocesan Seminary Library*

A.: In 1798, the Vilnius Diocesan Seminary was relocated to the former monastery of the Carmelites of the Ancient Observance, where its library incorporated books and manuscripts left behind by the Carmelites. The Seminary remained there until the end of the Second World War, when it was closed and the complex became the Book Palace (Knygų rūmai), a vast repository for books and documents collected throughout Lithuania. What remains today of the Seminary library and the older collections absorbed into it? Why is a collection that once existed as a single entity now scattered among four libraries and a historical archive? Drawing on the vast Vilnius Diocesan Seminary collection (consisting of printed books and manuscripts), recently being organised and catalogued at the National Library of Lithuania, this paper traces the formation, transformation, and dispersal of the library, revealing how fragments of earlier collections survived within it.

KW.: Vilnius, diocesan seminary, Carmelites, history of libraries, historical collections

36. Povilas Andrius Stepavičius, mgr
Litewska Biblioteka Narodowa im. Martynasa Mažvydasa
T.: *Pozostałości zaginionych bibliotek: (od)krywanie Biblioteki Wileńskiego Seminarium Duchownego*
A.: W 1798 r. Wileńskie Seminarium Duchowne zostało przeniesione do dawnego klasztoru karmelitów dawnej obserwancji, a jego biblioteka wchłonęła część pozostawionych tam przez karmelitów książek i rękopisów. Seminarium działało w tym miejscu do końca II wojny światowej, kiedy zostało zamknięte, a dawny kompleks klasztorny stał się siedzibą Pałacu Książki (Knygų rūmai) – ogromnej składnicy książek i dokumentów gromadzonych z całej Litwy. Co pozostało dziś z biblioteki Seminarium oraz starszych księgozbiorów, które weszły w jej skład? Dlaczego kolekcja, stanowiąca niegdyś jedną całość, jest obecnie rozproszona pomiędzy cztery biblioteki i archiwum historyczne? W oparciu o obszerny zbiór Wileńskiego Seminarium Duchownego, obejmujący druki i rękopisy, który jest obecnie porządkowany i katalogowany w Bibliotece Narodowej Litwy, referat podejmuje próbę prześledzenia procesu powstawania, przekształcania i rozproszenia biblioteki oraz ukazania, w jaki sposób przetrwały w niej fragmenty wcześniejszych księgozbiorów.
SK.: Wilno, seminarium duchowne, karmelici, historia bibliotek, historyczne kolekcje

37. Wiktor Sybilski, mgr
Biblioteka Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringelbluma
T.: *Korespondencja – źródło do dziejów biblioteki judaistycznej na Tłomackiem w Warszawie*
A.: Uważa się, że dokumentacja wywiezionej w 1939 r. do Berlina Głównej Biblioteki Judaistycznej w Warszawie nie przetrwała wojny. Badacze nie natrafili na jej większe fragmenty, co dotyczy zarówno dokumentów, jak i katalogów. Tym cenniejsze są rękopiśmienne relikty, które dotrwały do naszych czasów w innych zespołach archiwalnych. Przedmiot analizy stanowi korespondencja - pismo z biblioteki na Tłomackiem z 1903 r. oraz dalsze osiem listów wysłanych z niej w latach 1926-1930. Tak niewielki materiał źródłowy dostarcza w rzeczywistości wielu cennych wiadomości o funkcjonowaniu biblioteki. Nagłówki papieru listowego pokazują zmiany w nazewnictwie instytucji. Odręczne pismo i podpisy nadawców przynoszą wiadomości o bibliotekarzach, będąc jednocześnie materiałem porównawczym do analizy oznaczeń bibliotecznych. Korespondencja poświadcza także to, jakich języków używano w instytucji. Świadczy ona wreszcie o obecności biblioteki judaistycznej w życiu naukowym i kulturalnym stolicy, zaś poprzez dane o wypożyczanych książkach i rękopisach o jej aktywności na arenie międzynarodowej.
SK.: Główna Biblioteka Judaistyczna w Warszawie, korespondencja, źródła, historia bibliotek, Wissenschaft des Judentums

37. Wiktor Sybilski, MA
The Library of the Emanuel Ringelblum Jewish Historical Institute
T.: *Correspondence as a Source for the History of the Judaic Library on Tłomackie in Warsaw*
A.: It is being assumed that the documentation of the Main Judaic Library in Warsaw, transported to Berlin in 1939, did not survive the war. Researchers have not identified any portions of its records, whether archival documents or library catalogues. For this reason, the manuscript remnants that have survived to the present day within other archival collections are of particular value. The subject of the present analysis is a body of correspondence consisting of a letter from the Tłomackie library dated back to 1903 and further eight letters sent from the institution between 1926 and 1930. Although limited in extent, this source material provides a considerable amount of valuable information concerning the library operations. The letterheads document changes in the institution's official nomenclature. The handwriting and signatures of the correspondents yield information about the librarians and serve as comparative material for the analysis of library markings. The correspondence also attests to the languages used within the institution. Finally, it demonstrates the presence of the Judaic library in the scholarly and cultural life of the capital and, through information on borrowed books and manuscripts, reveals its activity within the international scholarly community.
KW.: Main Judaic Library in Warsaw, correspondence, sources, history of libraries, Wissenschaft des Judentums

38. Adam Szczepaniec, dr
Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
T.: *Powojenne losy starodruków z biblioteki Muzeum Cesarza Fryderyka w Zgorzelcu*
A.: Muzeum Cesarza Fryderyka w Zgorzelcu było jedną z ważniejszych instytucji kulturalnych w Prusach, które powstały na początku XX wieku. Mieściło się w nowo wybudowanej Hali Chwały i miało prezentować szeroko rozumiany dorobek kulturalny Górnych Łużyc. W wyniku II wojny światowej doszło do rozproszenia tej bogatej kolekcji muzealnej. O ile losy zabytków artystycznych i archeologicznych spotkały się z pewnym zainteresowaniem badaczy, to losy muzealnego księgozbioru właściwie pozostawały nierozpoznane. Przedmiotem referatu będzie przedstawienie dotychczasowych wyników badań nad ustaleniem powojennego rozproszenia biblioteki Muzeum Cesarza Fryderyka, ze szczególnym uwzględnieniem kolekcji starych druków. Jego podstawę będą stanowić rezultaty bezpośrednich oględzin zidentyfikowanych woluminów oraz materiały archiwalne z Archiwum Biblioteki Jagiellońskiej. W wystąpieniu zostaną scharakteryzowane dwa główne zbiory starodruków, przechowywane w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie oraz w Muzeum Narodowym we Wrocławiu.
SK.: starodruki, badania proweniencyjne, księgozbiory poniemieckie, księgozbiory zabezpieczone, Muzeum Cesarza Fryderyka w Zgorzelcu

38. Adam Szczepaniec, PhD
The Jagiellonian Library
T.: *The Post-War History of the Early Printed Books from the Library of the Kaiser Friedrich Museum in Görlitz*
A.: The Kaiser Friedrich Museum in Görlitz was one of the most important cultural institutions established in Prussia in the early 20th century. Housed in the newly constructed Hall of Fame (Ruhmeshalle), it was intended to present the broadly understood cultural heritage of Upper Lusatia. As a result of the Second World War, this rich museum collection became dispersed. While the fate of the artistic and archaeological objects has attracted a certain degree of scholarly interest, the history of the museum library has remained largely unexplored. The paper presents the results of ongoing research aimed at reconstructing the post-war dispersal of the library of the Kaiser Friedrich Museum, with particular emphasis on its collection of early printed books. The study is based on the direct examination of identified volumes as well as archival materials preserved in the Archives of the Jagiellonian Library. The presentation will characterise the two principal groups of early printed books now held by the Jagiellonian Library in Krakow and the National Museum in Wrocław.
KW.: early printed books, provenance research, former German library collections, secured collections, Kaiser Friedrich Museum in Görlitz

39. Mateusz Szuba, dr
Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie
T.: *Księgozbiór Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie*
A.: Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie powstało w 1968 r. Jednym z jego statutowych zadań jest gromadzenie druków, w tym książek i prasy, związanych z Kaszubami i Pomorzem, a także obszarem Wejherowa i powiatu wejherowskiego. W wyniku tego Muzeum posiada obecnie ok. 30 tysięcy opracowanych woluminów. Celem referatu będzie charakterystyka zasobu pod kątem tematyki, polityki gromadzenia, dziejów niektórych spuścizn (m.in. Gerarda Labudy). Zostaną zaprezentowane najciekawsze pod względem materialnym i historycznym zbiory.
SK.: Kaszuby, Pomorze, stare druki, literatura regionalna
39. Mateusz Szuba, PhD
Museum of Kashubian-Pomeranian Literature and Music in Wejherowo
T.: *Library of the Museum of Kashubian-Pomeranian Literature and Music in Wejherowo*
A.: The Museum of Kashubian-Pomeranian Literature and Music in Wejherowo was established in 1968. One of its tasks is collecting books and press about Kashubian and Pomeranian region, particularly the Wejherowo district and city. As a result, the Museum keeps nearly 30,000 volumes. The paper will show short characteristics of these holdings, mainly thematics, the policy of the collection and the history of chosen legacies (e.g. Gerard Labuda's). The most interesting items will also be presented.
KW.: Kashubia, Pomerania, antique books, regional literature

40. Jolanta Talbierska, dr hab.
Uniwersytet Warszawski
T.: *Od bibliotek kolekcjonerów do zasobów instytucji współczesnych. Księgozbiory specjalistyczne do badań nad grafiką i rysunkiem*
A.: Rysunki gromadzono już w XIII w., głównie jako projekty (np. strzech budowlanych) lub wzorniki warsztatowe przekazywane z pokolenia na pokolenie. Od końca XIV wieku przedmiotem zainteresowania stały się drzeworyty (luźne lub w książkach blokowych), a wraz z rozpowszechnieniem produkcji papieru i usamodzielnieniem rysunku i grafiki, jako odrębnych dziedzin sztuki – wszystkie dzieła na podłożu papierowym. Pełniły one początkowo funkcje informacyjne i dydaktyczne, ale już na przełomie XIV i XV w. stały przedmiotem pożądania kolekcjonerów, gromadzone nie tylko ze względu na treść zapisaną w obrazie, ale i nazwisko twórcy. Apogeum kolekcjonerstwa rysunku i grafiki przypadło na wiek XVIII, a pod koniec tego stulecia zaczęły powstawać pierwsze naukowe opracowania twórczości graficznej malarzy-rytowników (C.H. von Heineken, A. von Bartsch). Wcześniej kolekcjonerzy pragnący zdobyć wiedzę na temat artystów i ich prac posiłkowali się pierwszymi słownikami rytowników, poradnikami i traktatami o technikach graficznych (J. Evelyn, A. Bosse), opisami historiograficznymi (Vasari), katalogami aukcyjnymi, które przygotowywali naukowcy (jak Leibniz) czy uznani antykwariusze, będący zwykle też kolekcjonerami (jak Pierre-Jean Mariette). Wiek XIX przyniósł liczne opracowania wspierające najpierw praktyczne znawstwo, a następnie wiedzę potrzebną do budowania wartościowych kolekcji grafiki i rysunku. Kolekcjonerzy budowali nie tylko swoje zbiory, ale również świadomie korzystali z wiedzy zawartej w tych opracowaniach (m.in. Izabella z Czartoryskich Działyńska). Prywatne kolekcje grafiki i rysunku, które trafiły do zbiorów publicznych wnosiły także owe specjalistyczne księgozbiory. Wiek XX przyniósł liczne monografie, katalogi wystaw, czasopisma specjalistyczne („Print Quarterly", „Master Drawings"), słowniki poświęcone wydawcom i drukarzom oraz seryjne opracowania (kontynuowane do dziś), zaczynając od publikacji z przewagą lub tylko tekstem (jak Inventaire du fonds français czy tzw. Hollstein) aż do ostatnich opracowań w pełni ilustrowanych. Niezależnie od rozwoju baz dostępnych online ten rodzaj księgozbioru podręcznego jest nadal niezastąpiony i stanowi podstawę warsztatu badacza grafiki i rysunku.
SK.: kolekcjonerstwo, grafika, rysunek, księgozbiory specjalistyczne, metodyka badania grafiki i rysunku
40. Jolanta Talbierska, Asst. Prof.
University of Warsaw
T.: *From Collectors' Libraries to Modern Institutional Resources: Specialised Book Collections for Research on Prints and Drawings*
A.: Drawings were collected as early as in the 13th century, primarily as designs (e.g. for builders' guilds) or workshop model books passed down from generation to generation. From the late 14th century, woodcuts (either loose sheets or blockbooks) attracted

significant interest. With the widespread production of paper and the establishment of drawing and printmaking as independent artistic disciplines, all works on paper became objects of study. Initially serving informational and educational purposes, by the turn of the 14th and 15th centuries they had already become highly sought-after by collectors, who gathered them not only for the subject matter depicted but also for the reputation of the artist. The golden age of collecting prints and drawings reached its peak in the 18th century. Towards the end of that century, the first scholarly studies on the graphic output of painter-printmakers began to emerge (such as those by C.H. von Heineken and A. von Bartsch). Prior to this, collectors seeking information about artists and their works relied on early dictionaries of engravers, manuals, treatises on printmaking techniques (J. Evelyn, A. Bosse), historiographical descriptions (G. Vasari), and auction catalogues prepared by scholars (such as Leibniz) or renowned antiquarians who were often collectors themselves (such as Pierre-Jean Mariette). The 19th century brought numerous publications that initially supported practical connoisseurship and subsequently provided the knowledge necessary to build valuable collections of prints and drawings. Collectors not only amassed their own holdings but also consciously drew upon the knowledge contained in these reference works (including Izabella Działyńska, née Czartoryska). When private collections of prints and drawings entered public institutions, they frequently brought these specialised book collections with them. The 20th century witnessed the rise of numerous monographs, exhibition catalogues, specialised journals (Print Quarterly, Master Drawings), dictionaries dedicated to publishers and printers, and serial reference works (continued to this day) – ranging from text-heavy publications (such as the Inventaire du fonds français or the so-called Hollstein) to recent, fully illustrated volumes. Regardless of the development of online databases, this type of reference library remains irreplaceable and forms the cornerstone of the research toolkit for any scholar of prints and drawings.

KW.: collecting, printmaking, drawing, specialised book collections, research on art on paper

41. Izabela Trzcińska, dr hab. prof. AGH
AGH w Krakowie

T.: *Teozoficzne biblioteki dla przyszłości*

A.: Jednym z wyróżników Towarzystwa Teozoficznego, poczynając od końca XIX stulecia było wielkie znaczenie wszelkich akcji wydawniczych, które wiązały się z tym ruchem. Podobnie działo się na ziemiach polskich, gdzie od początku XX wieku do wybuchu II wojny światowej działały trzy teozoficzne organizacje (loża Alba, Polskie Towarzystwo Teozoficzne na Śląsku Cieszyńskim i Polskie Towarzystwo Teozoficzne założone przez Wandę Dynowską z główną siedzibą w Warszawie), a każda z nich starała się przygotować własny księgozbiór oraz zaznaczyła swoją obecność na rynku wydawniczym. W miarę możliwości wydawano książki i czasopisma, których celem miało być upowszechnienie alternatywnej duchowości, związanej z teozofią nowoczesną, a jednocześnie nowego stylu życia, a także niekonwencjonalnych postaw obywatelskiego zaangażowania. Teozofowie uważali bowiem, że zgodnie z zasadami dziejowej ewolucji zbliża się czas wielkiej odnowy duchowej i społecznej, którą pragnęli przygotować i przyspieszyć. Kiedy brakowało funduszy, przygotowywano robocze wydruki lub manuskrypty. Żadna z ówczesnych bibliotek teozoficznych prywatnych, ani przeznaczonych do użytku publicznego nie przetrwała. Jednak większość tych wydawnictw zachowała się w różnych bibliotekach, a niniejsze wystąpienie będzie próbą rekonstrukcji teozoficznej biblioteki zawierającej projekty przyszłości.

SK.: teozofia, Polskie, Towarzystwo Teozoficzne, duchowość alternatywna, ewolucja, przyszłość

41. Izabela Trzcińska, Assoc. Prof.
AGH University of Krakow

T.: *Theosophical Libraries for the Future*

A.: One of the defining characteristics of the Theosophical Society, dating back to the late 19th century, was the immense importance placed on publishing activities associated with the movement. A similar pattern emerged in Polish lands, where three theosophical organisations operated between the early 20th century and the outbreak of World War II: the Alba Lodge, the Polish Theosophical Society in Cieszyn Silesia, and the Polish Theosophical Society founded by Wanda Dynowska (headquartered in Warsaw). Each of these groups sought to build its own collection of books and establish a presence in the publishing market. Whenever possible, they published books and periodicals aimed at popularising an alternative spirituality linked to modern Theosophy, as well as a new lifestyle and unconventional forms of civic engagement. Theosophists believed that, in accordance with the principles of historical evolution, a time of great spiritual and social renewal was approaching – a transformation they sought to prepare for and accelerate. When funds were scarce, they produced working proofs or manuscripts. None of the private or public theosophical libraries from that era have survived intact. However, most of these publications have been preserved in various libraries, and this presentation aims to reconstruct a theosophical library that embodies visions of the future.

KW.: Theosophy, Polish Theosophical Society, alternative spirituality, evolution, future

42. ks. Wacław Umiński CM, dr
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

T.: *Księgozbiór Instytutu Wydawniczego Księży Misjonarzy „Nasza Przeszłość" w Krakowie i jego założyciela ks. Alfonsa Schletza CM*

A.: 80 lat temu, w listopadzie 1946 r., ks. dr Alfons Schletz, członek Zgromadzenia Księży Misjonarzy wydał w Krakowie pierwszy tom czasopisma pt. „Nasza Przeszłość. Studia z dziejów Kościoła i kultury katolickiej w Polsce". Na łamach tego periodyku miały ukazywać rozprawy z dziedziny historii Kościoła w Polsce, historii zakonów,

historii teologii, dziejów pracy misyjnej. Przy redakcji czasopisma ks. Alfons Schletz od samego początku zorganizował bibliotekę i archiwum. Księgozbiór „Naszej Przeszłości" tworzą w głównej mierze publikacje z historii powszechnej, historii kultury, historii politycznej, historii kultury, literatury, sztuki, oświaty. Redaktor czasopisma starał się w miarę możliwości finansowych o oprawienie cenniejszych zbiorów. Większość zasobu stanowiły zakupy, jednak nie brakuje w nim także publikacji przekazanych w ramach wymiany oraz darów. Część publikacji posiada znak własnościowy w formie ekslibrisu ks. Alfonsa Schletza zaprojektowanego przez Stanisława Kozielskiego.
SK.: Instytut Wydawniczy Księży Misjonarzy „Nasza Przeszłość", ks. Alfons Schletz CM, księgozbiór, historia powszechna, historia Kościoła

42. Rev. Wacław Umiński CM, PhD
The Pontifical University of John Paul II in Krakow
T.: *The Library of the "Nasza Przeszłość" Congregation of the Mission Publishing Institute in Krakow and its Founder, Fr. Alfons Schletz, CM*
A.: Eighty years ago, in November 1946, Rev. Dr. Alfons Schletz, a member of the Congregation of the Mission, published the first volume of a journal titled *Nasza Przeszłość* (*Our Past*): Studies in the History of the Church and Catholic Culture in Poland in Krakow. The journal was intended to feature scholarly articles on the history of the Church in Poland, the history of religious orders, the history of theology, and the history of missionary work. From the very beginning, Rev. Alfons Schletz, as editor of the journal, organised a library and an archive. The "Nasza Przeszłość" book collection consists primarily of publications on general history, cultural history, political history, literature, art, and education. The journal's editor endeavoured, within the limits of his financial means, to have the more valuable volumes bound. Most of the collection consisted of purchased items, though it also includes publications received through exchanges and donations. Some of the publications bear an ownership mark in the form of a bookplate of Father Alfons Schletz, designed by Stanisław Kozielski.
KW.: Publishing Institute of the Missionary Priests, Fr. Alfons Schletz, CM, book collection, general history, Church history

43. Anna Wajs, mgr
Archiwum Państwowe w Warszawie
T.: *Bibliotheca nostra w Archiwum Państwowym w Warszawie*
A.: Po II wojnie światowej w Archiwum Państwowym w Warszawie zgromadzono bogaty księgozbiór, obejmujący zarówno monografie, jak i czasopisma. Publikacje te koncentrują się na tematyce związanej z Warszawą i Mazowszem. Celem twórców zbioru było stworzenie zasobu wspierającego badania nad miastem i regionem, służącego zarówno pracownikom, jak i użytkownikom archiwum, w tym pasjonatom historii lokalnej. Kolekcja ta stanowi uzupełnienie zasobu archiwalnego i często ułatwia korzystanie z niego. Początkowy zbiór, liczący ponad 6500 tytułów, stanowi najstarszą i najbardziej

różnorodną część kolekcji – obejmującą pozycje sięgające nawet XIX wieku – i sam w sobie ma fascynującą historię. Historia ta, w połączeniu z nieustającą użytecznością tego tradycyjnego księgozbioru (nawet w dobie powszechnego dostępu do zasobów online), stanowi wartość samą w sobie, zasługującą na uznanie i docenienie.
SK.: biblioteka, książki, zbiór biblioteczny, tytuły

43. Anna Wajs, MA
State Archive in Warsaw
T.: *Bibliotheca Nostra in the State Archive in Warsaw*
A.: Following World War II, an extensive book collection comprising both monographs and periodicals was assembled at the State Archive in Warsaw. The volumes in this collection focus on Warsaw and the Mazovia region. Its founders' aim was to create an intellectual resource to support research on the city and the region for both staff and archive users, including local history enthusiasts. This collection complements the archival holdings and often facilitates their use. The initial 6,500-plus titles constitute the oldest and most diverse part of the collection – featuring works dating back to the 19th century – and have a fascinating history of their own. That history, along with the enduring utility of this traditional library collection – even in an era of widespread online access – represents a value in itself that deserves to be recognised and appreciated.
KW.: library, books, library collection, titles

44. Krzysztof Walczak, dr hab.
Uniwersytet Kaliski
T.: *Biblioteka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Idea, ludzie, losy*
A.: Wystąpienie omawia powstanie, zasób i działalność Biblioteki Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.
SK.: Biblioteka, Kalisz, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

44. Krzysztof Walczak, Asst. Prof.
University of Kalisz
T.: *Library of the Kalisz Society of Friends of Science*
A.: The presentation discusses the establishment, resources and activities of the Library of the Kalisz Society of Friends of Science.
KW.: Library, Kalisz, Kalisz Society of Friends of Science

45. Paweł Wierzbicki, dr
Muzeum Narodowe w Krakowie
T.: *Biblioteka Książąt Czartoryskich. Rodowa kolekcja w służbie nauki*
A.: Biblioteka Książąt Czartoryskich jest jedną z najstarszych polskich bibliotek rodowych. Geneza kolekcji sięga II poł. XVIII w., a jej założycielem był książę Adam Kazimierz Czartoryski. Księgozbiór księcia, zgromadzony w Pałacu Błękitnym w Warszawie, stał się zalążkiem przyszłej Biblioteki. Po przeniesieniu zbiorów do Puław pojawiła się

idea utworzenia instytucji o charakterze naukowym służącym do badań nad historią i literaturą ojczystą. Ten kierunek rozwoju biblioteki został zainicjowany przez księcia Adama Jerzego Czartoryskiego i był kontynuowany przez jego następców. Zasób Biblioteki powiększano, nabywając obiekty o dużej wartości merytorycznej i artystycznej, co podnosiło jej rangę i sprzyjało budowaniu specjalistycznego zbioru dotyczącego nie tylko dziejów Polski, ale również wybitnych postaci i wydarzeń z kręgu kultury europejskiej. Od 1876 r. Archiwum i Biblioteka Książąt Czartoryskich są nierozłącznie związane z Krakowem. W grudniu 2016 r. cała książęca kolekcja została zakupiona przez Skarb Państwa i 21 czerwca 2017 r. przekazana Muzeum Narodowemu w Krakowie, gdzie nadal służy badaczom wielu dyscyplin z kraju i zagranicy.

SK.: Czartoryscy, biblioteka, kolekcja, Puławy, Kraków

45. Paweł Wierzbicki, PhD

The National Museum in Krakow

T.: *The Princes Czartoryski Library: A Family Collection in the Service of Science*

A.: The Czartoryski Library is one of the oldest Polish family libraries. Its origins date back to the second half of the 18th century, founded by Prince Adam Kazimierz Czartoryski. The Prince's book collection, assembled at the Blue Palace in Warsaw, became the core of the future library. Following the transfer of the collection to Puławy, the idea emerged to create a scientific institution dedicated to research into national history and literature. This developmental course was initiated by Prince Adam Jerzy Czartoryski and continued by his successors. The Library's holdings were continually expanded through the acquisition of items of immense academic and artistic value, elevating its stature and fostering a specialised collection that encompassed not only Polish history, but also prominent figures and events in European culture. Since 1876, the Princes Czartoryski Library and Archives have been inextricably linked with Krakow. In December 2016, the entire princely collection was purchased by the Polish State Treasury and, on 21 June 2017, entrusted to the National Museum in Krakow, where it continues to serve researchers across numerous disciplines from Poland and abroad.

KW.: Czartoryski family, Library, collection, Puławy, Krakow

Tytuły naukowe, stopnie zawodowe i afiliacje – zgodnie z podanymi przez Prelegentów w formularzach zgłoszenia.

SPIS TREŚCI | TABLE OF CONTENTS

Agnieszka Fluda-Krokos, *Bibliotheca nostra* 1

PROGRAM 3

ABSTRAKTY | ABSTRACTS 11

1. Ewa Andrysiak 11
2. Maciej Banasiak, Krystyna Pałubicka 12
3. Magdalena Bartnikowska-Biernat 13
4. Agnieszka Biały 14
5. Barbara Bonar CHR 15
6. Bogumiła Celer 16
7. Elżbieta Domagalska 17
8. Gita Drungiliene 18
9. Aneta Falk 19
10. Agnieszka Fluda-Krokos 20
11. Veselina Georgieva 21
12. Lucyna Gęsikowska 23
13. Ewa Golec, Agata Ludwikowska 24
14. Ligia Henczel 24
15. Krzysztof Krajewski-Siuda 25
16. Damian Kruczkowski 26
17. Marta E. Kurzyńska 27
18. Dorota Lekka 28
19. Agnieszka Lubera 29
20. Edyta Łężniak 31
21. Tomasz Makowski 31
22. Monika Marczuk 31
23. Ewa Mostowicz-Kapciak 32
24. Katarzyna Mazur 33

25. Wojciech Mądry 34
26. Aneta Müller-Pauszek 35
27. Monika Paś 36
28. Tomasz Piekarski 37
29. Tomasz Pomykacz 38
30. Izabela Przepałkowska 39
31. Jan Šejbl 40
32. Krzysztof Sitnik 41
33. Aleksandra Siuciak 42
34. Anna Sobolewska, Marta Tworkowska 43
35. Mikołaj Spodaryk 44
36. Povilas Andrius Stepavičius 45
37. Wiktor Sybilski 46
38. Adam Szczepaniec 47
39. Mateusz Szuba 48
40. Jolanta Talbierska 49
41. Izabela Trzcińska 50
42. ks. Wacław Umiński CM 51
43. Anna Wajs 52
44. Krzysztof Walczak 53
45. Paweł Wierzbicki 53

PARTNERZY
ROKU JUBILEUSZOWEGO

WODOCIĄGI Miasta Krakowa
125 lat! Jesteśmy z Wami. Każdego dnia.

W KRAKOWIE DOBRA WODA
prosto z kranu

BESKID

PATRONATY HONOROWE
KONFERENCJI

Prezydent Miasta Krakowa
Łukasz Gibała

Kraków

75 NARODOWE CENTRUM KULTURY

Narodowy Instytut Dziedzictwa

Stowarzyszenie Archiwistów Polskich SAP

SBP Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich

Stowarzyszenie Muzealników Polskich

PATRONATY KONFERENCJI

SAMP Stowarzyszenie Antykwariuszy i Marszandów Polskich

CINOA
PRESERVING - PROTECTING - PROMOTING ANTIQUITIES - ART - ANTIQUES

Towarzystwo Bibliofilów Polskich w Warszawie

PARTNERZY KONFERENCJI

Kraków

ARCHIWA PAŃSTWOWE
ARCHIWUM NARODOWE W KRAKOWIE

ZAMEK KRÓLEWSKI NA WAWELU

Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie

Biblioteka Prowincji OO. Bernardynów

PATRONATY MEDIALNE
KONFERENCJI

Kraków.pl

Radio Kraków

65 TVP3 KRAKÓW

TVP Info

KRAKOWSKIE
KONFERENCJE
NAUKOWE

biblioteka.pau.krakow.pl/bibliotheca-nostra
facebook.com/events/1541453567139575

Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
ul. Sławkowska 17, 31-016 Kraków; tel.: (+48) 12 431 00 21, (+48) 12 422 29 15
e-mail: biblioteka@pau.krakow.pl; www.biblioteka.pau.krakow.pl